

የፈጣሪ ሕልውና

በሳይንስ መነጻጸር

በሃሩን ያህዌ

ትርጉም

ሀምዱ ስድራስ

«በሰው ልጆች የፍልስፍና ዘመናት ታሪክ ውስጥ ኒች የሚባል ጅርመናዊ ሊሳቡ-
 «አምላክ የሚባለውን ነገር የራጠሩት ደሆኑ ናቸው።» ብሎ እንደተናገረ በሌላኛው ቀን
 ማርክስ የሚባለው የሶሻሊስት መስራች ደገሞ «አምላክን የራጠሩት ሀብታሞች
 ናቸው።» ብሎ ነበር። ኒውተን የሚባለው የፊዚክስና የሂሳብ ሊት «አምላክ የሚባል ነገር
 ባይኖር እኛ ሰዎች እምላክን መፍጠር ነበረብን።» በማለት አስረዎተያየቱን ሰጥቷል።
 ሃይማኖቶች ያለምንም ማንገራገር «አምላክ አለ! አለ! አለ!» ይላሉ። «የአምላክ ሕልውና
 በሳይንስ መገገር» የምትለዋ ይህች መጽሐፍ የዘመናት የህልውና ጥያቄ የሆነውን
 «የአምላክ መኖር አለመኖር» ጥያቄ አልባት የምትሰጥ ናት ብዬ እምናለሁ። ተርጓሚው
 ሃምዱ አድራሰ ለሃገራችን እንቢያን በምትመች አካላን ተርጉሟታል። መልካም ገብቤ።
 አብይ ጣሌክ ከትያትሮ ጥበብ ትምህርት ከፍቧ

የዘመናችን የፊዚክስ ጥናትና ምርምር ውጤቶች የሆኑ በርካታ መከራዎች
 ምልክታዎችና ስሌቶች እንዳመላክቷት ፍጥረተ-ዓለም ጅምራ ያለው መሆኑን
 አመለክተዋል...

«የእኔ ስራ የገሃዱን ዓለም ሚስጢር ማድነት ነው» የሚለን የክፍለ ዘመን ስመ ገናኛው
 ሳይንቲስት አልበርት አክሲታይን የፊዚክስን ሰንሰ-ሀሳብ ስሌት ካሳለ በኋላ ፍጥረተ-ዓለም
 ተሚ ያልሆነና እየተለጠጠ የሚሄድ መሆኑን ደርሶባት ነበር።

ይህ እየተዘረጋጋ ያለው ፍጥረተ-ዓለም (Universe) ወደፊት ሳይሆን ወደኋላ
 ብንመልሰው በእርጉጥ ለዚህ ፍጥረተ-ዓለም መገኛው እንዲት ነጥብ መሆኗን እንረዳለን።
 ልክ ትልቅ ክብ ነገር እያንሰ ሂዶ ነጥብ እንደሚሆነው ማለት ነው...

ሕይወት በአጋጣሚ የተከሰተ ድንገተኛ ውጤት አይደለም። አንደ ቻርልስ ጋይ ስሊት
 «አንድ የፕሮቲን ሞሎኪውልን ለመስራት በሚሊዩን የሚቆጠሩ የክፍክፍቶች ከምችት
 (Galaxies) ያስፈልጋል ብሏል።»

ዛሬ ሳይ ሳይንስ ይህን የመሰለ ፍጠር በአንድ ምጡት የሆነ አካል ካልሆነ በስተቀር
 ለነፃነት የማይቻል ድርጊት መሆኑን አምኗል። ሳይንስ በፈጣሪ አምላል የተሾመ
 ጣሊታትን እያስወገደ ልክላ ጋያል የሆነውን ፈጣሪን እያረገጠ ነው.....

ቀሳዊነት (Materialism) ቁስ አካል አንድ አምላክ ፈፀሚዊ ነገር ሲሆን ምንም
 ነገር ሳይኖር ቁስ አካል ብቻ እንደገባር ይስማማሉ። ለዚህም ምክንያታቸው ፈጥረተ-ዓለም
 ሁሉም ቋጥና የፀና ቀሳዊ ከምችት ነው ብለው ስለሚያስቡ ነበር...

ጠፈር ውስጥ ያለው የሀይድሮጂን ከምችት በከፍተኛ የመቶት ሀይል ነጹ ወደ ሂሊየም
 እየተተየረ ነው። ይህ ሆኖ ሳለ ፍጥረተ-ዓለም ማብቂያ የሌለው በልዓለማዊ ነው
 ይባላልን?...

© 2013 by Trinity Broadcasting Network, Inc.

የፈጣሪ ሕልውና በሣይንስ መነፅር

ዝግጅት: በሃሩን ያህያ

ትርጉም: ሀምዱ ድረስ

ነ.ሐሲ 19/99

መቅደም	3
የተርጓሚው መስታወሻ	6
መንደርደሪያ	8
ካለ መኖር ወደ መኖር	15
የፍጥረት-ዓለሙ መለጠጥና መዘርጋት	19
በጠፈር ላይ ጨረሮች መነሻ የተገኘ በቂ መረጃ	23
በጠፈር ውስጥ የሚከተለው እጅግ ረቂቅ የሆነ ሚዛናዊ ስርዓት	27
የቁስ አካል /አተም አፈጣጠር	30
ከ Big Bang በኋላ	32
በሰማይና በመሬት ላይ ያሉ ምልክቶች	34
ሳይንቲስቶች የፈጣሪን መኖር ፍንጭ እያረጋገጡ ነው	36
ተለምዶኛው አካላትን	46
የአካላትን አፈጣጠር	47
አካላትን የሚከላከል ህብረ-ብሄር ጦር	49
የሰው ልጅ አለምሮ	51
የሠው ልጅ አጥንትና ድንቃድንቆቹ	53
እንስሳትና እፀዋት	55
የተመጣጠነ ክንፍ	56
እንገተ-ረጅሙ እንስሳ	57
የተለያዩ ገሮችን በመምሰል ራስን የመከላከል ብቃት	59
ማጠቃለያ	61

የአሳታሚው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።

All Rights Are Reserved

አዲስ አበባ ኢትዮጵያ

1428 ሂ.ደ.ሪ

1999 ኅመተ ልደት

መቅደም

በሰው ልጆች የፍልስፍና ዘመናት ታሪክ ውስጥ ከሌሎች በላይ ዘመን ኒች የሚባል ጆርመናዊ ፈላስፋ «አምላክ የሚባለውን ነገር የፈጠሩት ድሆች ናቸው» ብሎ እንደተናገረ በሌላኛው ቀን ማርክስ የሚባለው የሶሻሊስት መስራች «አምላክን የፈጠሩት ሀብታሞች ናቸው» ብሎ ነበር። በሌላኛው ሌላ ቀን ኒውተን የሚባለው የፊዚክስና የሂሳብ ሊቅ «አምላክ የሚባል ነገር ባይኖር እኛ ሰዎች አምላክን መፍጠር ነበረብን» በማለት አስታዩቱን ሰጥቷል። ሃይማኖቶች የለምንም ማን 'ገር' «አምላክ አለ! አለ! አለ! ይላሉ። «የአምላክ ስልጠና በሳይንስ መንገድ» የምትለዋ ይህች መጽሃፍ የዘመናት የህልውና ጥያቄ የሆነውን «የአምላክ መኖር አለመኖር» ጥያቄ አልባት የምትሰጥ ናት ብዬ አምናለሁ። ተርጓሚው ሃምዲ እድሪስ ለሃገራችን አንባቢ በምትመች አሁን ተርጉሟታል። መልካም ንብስ።

አብይ ጣሰው የተያተር ገዢ ተማሪ

ሕይወት የአጋጣሚ ውጤት አለመሆኑ እንደ ቻርልስ ጋይ ስሌት እንደ የፕሮቲን ሞሎኪውል ለመስራት በሚለዩን የሚቆጠሩ የኮከቦች ክምችት (Galaxies) ያስፈልጋል ብሎዋል። የሚፈጸሙትን ጊዜ ሲያሰጡ እንደ ቁጥርን ፅሬት ከሰሩ 263 (1x10²⁶³) ዜሮዎችን ማስከተል ነው።

ሃሬ ሳይ ሳይንስ ይህን የመሰለ ፍጡር በአንድ ምጡቅ የሆነ አካል ከልሆነ በስተቀር ሊከፈልን የማይችል ድርጊት መሆኑን አምናዋል። ሳይንስ በፈጣሪ አምላል የተሾሙ ጣኦታትን እያስወገደ ልክለ ጋያል የሆነውን ፈጣሪን እያረጋገጠ ነው።

ቁላሂነት (Materialism) ርዕዮተ-ዓለም አመለካከት ቁስ አካል ፈጭሞ የሆነ ነገር ሲሆን! ምንም ነገር ባይኖር ቁስ አካል ብቻ እንደነበር ይሰማማሉ። ምክንያቱም ፈጥረተ-ዓለም ቶሚ የማይለወጥ የፀና ቁሳዊ ክምችት ነው ብለው ስለሚያስቡ ነበር።

የዘመኑ የፊዚክስ ጥናትና ምርምር ውጤት የሆኑ በርካታ መከራዎች ምልክቶችና ስሌቶች እንደሚያመለክቱት ፍጥረት-ዓለም ጅምራ ያለው መሆኑን ደርሶውብታል።

የክፍለ ዘመን ስመ ጥናው ስይንቲስት አልበርት አንስታይን የፊዚክስን ጥንቃቄ ስሌት ካለ በኋላ ፍጥረት-ዓለም ጅምራ ያልሆነና እየተለጠጠ ምንጭ መሆኑን ደርሶበት ነበር።

ይህ እየተዘረጋጋ ያለው ፍጥረት-ዓለም (Universe) ወይሬት ሳይሆን ወደኋላ ብንመልሰው በአርግጥ ለዚህ ፍጥረት-ዓለም መገኛው አንዲት ነጥብ መሆኗን እንረዳለን። ልዩ ትልቅ ክብ ነገር እያለ ሂደት ነጥብ እንደሚሆነው ግለት ነው።

« ይህ ሊሆን የማይችልና አንገላ የሆነው ለሁን የምናየው ደንበተኛ የተፈጥሮ ሥርዓተ-ጅምራ ከፍልስፍና አንገር ጥሩ ስሜት አልፎጠራልኝም» ስር ፍሬድ ሆሊ

ጠፈር ውስጥ ያለው የህይወት ስምጥን ከምችት በከፍተኛ የሙቀት ሀይል ነጻ ወደ ሂሊየም እየተቀየረ ነው። ይህ ሆኖ ሳለ ፍጥረት-ዓለም ግንባታ የሌለው ዘልዓለማዊ ነው ይባላል?

«ከአላይ ፍንጭር በኋላ ፍጥረት-ዓለም የመለጠጥ ፍጥነቱ ትንሣት ታክል ለውጥ ቢያሳይ፡- ለላው ቀርቶ የአንድ አንድ ቢሊዮን(1/1000 000 000) ሰከንድ እንኳን ልዩነት ቢያመጣ፡- አንድም በፍጥረት-ዓለሙ ውስጥ የሚኖር ከነበረ እንኳን ባልተመሰረተ ነበር» ከተሰመደው ፍጥነት ለቅፅበት ቢዘገይ ሙሉ ለሙሉ በዚያች ቅፅበት እንዲል ይወድማል ወይም (collaps) ያደርጋል። በአንጻሩ ደግሞ ጥቂት ቢፈጥን ፍጥረት-ዓለሙ የጠፈር አካላትን ጨምሮ ዳግም ሳይመለሱና ሳይገናኙ ሙሉ ለሙሉ ይበታተኑ ነበር። ፕሮፌሰር ፓውል ደቪስ

ፍጥረት-ዓለሙ እንደሰፋቱ የሰፊ ዓለማዊ ያለው ነው።» ሮደር ፔንሮስ

የአንድ ሰው ለዕምሮ የመባላሽት ዕድል ቢገኝሙውና እንደ ኮምፒውተር ፈታታን እንሰራው ብንል እንግሊዝን 13 ጊዜ የሚሰፍ ቦታ እይባታውም ቢባል ያምናሉን።

እነዚህን እውነቶች ግምት ውስጥ ማስገባት ሙሉ ነገሮችን እንደናሰብ ያደርገናል። ለሰብአዊ ፍጡር ስለ ህይወት ያለውን ግንዛቤ መለስ ሙሉ እንዲያጠገንና ግዴታውንና ታላላቅነቱን እንዲገነዘብ ስለሚያስችለው ነው። መልካም ነብስ ተርጓሚው

ዝነኛው (atheist) ፈላስፋ አንቶኒ ፊሊው የሰጠው አስተያየት ደግሞ፡-
 «ከመጥፎ ነገር ተላቆ ገሰሀ መግባት ለነፍስ መልካም ነው። ስለዚህ
 ጅማራውም ገሰሀ ነው። በልሃተኞቹ አቴይስቶች(ኢ-አማሊያን)
 በጠፈረተኞቹ ተመራማሪዎች መካከል በተፈጠረው ስምምነት ሊያፍሩ
 አይገባም። ምክንያቱም ተመራማሪዎቹ ቅዱስ ተማሳይ በፍልስፍናው
 የላረጋገጠውን አመለካከት ሳይገባጭ ማረጋገጫ ሰጥተውታል። እርሱም
 ምንድነው ከተባለ? ፍጥረተ-ዓለም ጅማራ አለው የሚል ነው። ነገር ግን
 ከዚህ በፊት የገበረው የፍጥረተ-ዓለም ፍቺ ያለፍጥሚውም ሆነ
 ያለጅማራው ፍጥረት ሲሆን ይህ ደግሞ ተላል አረጻጽና ግምት ሲሆን
 ተራ ግኝትም ነበር። ከዚህ መሰረተ-ሃሳብ የሚገኙ ማንኛውም እውነታዎች
 አማራጭ የሌላቸው መለኪያዎች አድርገንም እንተሰለው ነበር። እኔ
 እንደማምነው ይህ ውሳኔ ትክክል ነው እላለሁ። ነገር ግን አሁንም ቢሆን
 መታሰብ ያለበት ነገር ቢኖር ይህንን አመለካከት ከBig Bang ገድፈ
 ሀሳብ እውነታ አንጻር ታሪካዊ ገፅታውን መጠበቁና አጽም መያዙ
 ተላልም አይደለም ምቹም አይሆንም።¹ ብሎታል።

የፊዚክስና የአስተርናፖሚ ጥናት መስራች የገበረው ጁሆንስ ኪ
 ፕላር በአምላክ ላይ ጠንካራ እምነት አንጻለው ከግፊው መፅሀፍት
 ተንጭበን ስንመለከት፡- «እኛ የስኑ ክዋክብት ሲቆች ከሁሉም በተሻለ
 መልኩ በሳይንስ መፅሀፍቶቻችን የአምላክ ክፍተኛ ከሆነት ነን። በዚህ ላይ
 ከማንም በተሻለ ብቸኛ ባለመብት እኛው ነን። ይህም የሚሆነው
 ለአእምሮቻችን ክብር ለመቀዳጀት ሳይሆን ነገር ግን መሆን ያለበት ከዚህ
 ሁሉ የበላይ ለሆነው ፈጣሪ ክብር ሲባል ነው።»² ብሎታል።

¹ በፊጣሪ መኖር የማያምን
² Henry Margenau and Roy Abraham Varghese, eds., *Cosmos, Bios, Theos*, La Salle, IL: Open Court Publishing, 1992, p. 241
³ Henry M. Morris, *Men of Science Men of God*, Master Books, 1992, p.13

የተርጓሚው ማስታወሻ

ቀደም ሲል «የሕሊና አረፍት» በሚል ርዕስ ከተለያዩ ታዋቂ ገለሰቦች የተወሰዱ በስነ ልቦና ዙሪያ የተጻፉት ጭምቶ ሀሰቦችን እካታ የያዘች አጠር ያለች መጽሐፍ አሳትሜያለሁ። አሁን ደግሞ የታዋቂውን ደራሲ ሀሩን ያህያ "The Existence of God" የተሰኘውን መጽሐፍ «የአምላክ ሕልውና በሳይንስ መነጻር» በሚል ወደ አማርኛ መልሼ ለአንባቢዎች አቅርቤያለሁ። በመጨረሻም በዚህ ዝግጅት የሳሰለሰ ጥረት ላደረጉልኝ ሁሉ ምስጋናዬ የላቅ ነው። በተለይም በሀሳብም በማረምም ለረዱኝ አህመዲን ጆበል ፣አብይ ጣሰው ፣ኢስህት አሸተና ጽሑፉን በኮምፒውተር ለጻፈችልኝ እህት አለዊያ ሰዲድ አላህ ምንጻቸውን ይከፈላቸው። አሚን! አምባቢያን ለቀጣይ ስራችን ግብአት ይሆንን ዘንድ ማገኛውንም አይነት የእርምትና የማስተካከያ አስተያየት መስጠት ይቻላል።

ተርጓሚው ሀምዱ አድሪስ
 E-Hmdu96@Yahoo.com.

MoBIL 0911762123

አዲስ አበባ ኢትዮጵያ

1428 ሂጅራ
 1999 ዓመተ ልደት

መንደርደሪያ

ለአንድ እፍታ በተቀመጣችሁበት ቦታ ሆናችሁ በኩራያችሁ ያሉትን ነገሮች በሙሉ ተመልክቷቸው «ፈጠራ» መሆናቸውን ይገነዘባሉ። ግርግዳዎቹ፣ ጠረጴዛዎቹና ልብሰቻቸው ከግርግዳው የተቀመጡበት ወንበር አሁን በእጃዎ ላይ ያለው መጽሐፍ፣ በጠረጴዛው ላይ ያሉት ብርጭቆዎችና በርካታ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ነገሮች እርሶንም ጨምሮ እንዳም ቢሆን በራሱ ብቃትና እስገኘነት ክፍልም ውስጥ አልተከሰተም። ሌላው ቀርቶ የምንጣፎችን የጠርዝ ዘርፎች ብናጤን በአንድ ሠሪ ከሽን ተደርገው የተሸመኑ መሆናቸውን እንረዳለን። በአጋጣሚና እንዲያው በእድል ራሳቸውን እስገኝተዋል አንልም።

ይሄንን መፅሐፍ እያነበበ ያለ አንድ ግለሰብ የሚረዳው ነገር ቢኖር መፅሐፉ ለሆነ ዓላማ በደራሲው የተደረሰ መሆኑን ይረዳል። መጽሐፉ በእጁ ሊደርስ የቻለውም በአጋጣሚ ነው ብሎ አያምንም። በተመሳሳይ ሁኔታ አንድ ዲዛይኑ የሳቦትን ቅርፃቅርፅ ቢመለከቱ ወዲያውኑ ቀራጩን ያደንቃሉ። በቀራጩ የተቀመሩ ስራዎች ለመሆናቸውም እርግጠኛ ናት። አንዱ በሌላው ላይ ተነባብሮ የሚሰራው የብሉኬት ህገ አንድ ነገር ይመስከራል። በአንድ እካል የተለያዩ ሒደቶችን አልፎ በእቅዱ መሰረት እውን እንደሆነ እንደመድማለን። ስለዚህ በየቦታውና ሁኔታው አንድ ወጥ የሆነ ሥርዓት አለ። ይነስም ይብዛም የዛ ነገር መስራችም ሆነ የበላይ ተቆጣጣሪ አለው።

በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ ጉልህ ስፍራ ያላቸው የአለማችን ታላላቅ የስልጣኔ አሻራ የሆኑ ግንባታዎችን ሀውልቶችን፣ ቤተ-መቅደሶችን፣ የንጎታት መቃብሮችን፣ ቤተ-መንግስቶችና ዋሻዎች ወዘተ.. ለአብነት ማንላት ይቻላል። የፓሪሱ አይፈል ማማ፣ ታሰቁ የቻይና ግንብ፣ የሮማው የመሰብሰቢያ «ፓላሲየም»፣ የግብጹ ፒራሚድ፣ ታጅማል

መስጅድ ጨምሮ ሌሎችንም በርካታ ድንቃድንቅ የሆኑ ስራዎች በሙሉ በከፍተኛ ጥበብና ዕውቀት የተገነቡ ናቸው። እነዚህ ሁሉ የተነደፉትና የተገነቡት በመሀንዲሶችና በግንብኞች ለመሆናቸው ግልፅ ነው! የብሪታኒያ ግዙፍ ቅድመ ታሪካዊ ትክል ድንጋዮችም እንዲሁ ቀደም ሲል ስልጣኔዎች እንደነበሩ በተጨማሪም ያረጋግጡልናል። እነዚህ ሁሉ ምሳሌዎች አንድን እውነታ የሚያሳዩ ናቸው። ከእነዚህ ጥንታዊ ስልጣኔዎች ውስጥ የፓሪስ ተምሳሌት የሆነውን የአይፍል ታወር (ማማ) እንደምሳሌ መዘን ስንመለከት፡-

የአይፍል ታወር ግንባታ በ1887 ተጀምሮ ህያ ስድስት ወራትን ከፈጀ በኋላ በ1889 የተጠናቀቀ ሲሆን 321 ሜትር ርዝመት አለው። ለአርባ አመታት ያህል የዓለማችን ረጅሙ ሠው ሠራሽ ህንፃ በመሆን አንደኛነትን ተቆናጥጦ ቆይቷል። በአይን ሲታይ ቀላል ክብደት ያለው ቢመስልም ግን 9000 ቶን ድረስ ይመዝናል ። ይህንን ሀውልት ለመስራት ብዙ መሀንዲሶችና ሠራተኞች ተሳትፈዋል። እነዚህ ሠዎች ሀውልቱን ሲያቆሙ ማናችንም ብንሆን አላየንም። ነገር ግን በዘመኑ ባንኖርም ብዙ ሠዎች በግንባታው አንደተሳተፉ ግን እርግጠኛ ሆነን መናገር እንችላለን። እስኪ እንበልና ከዕለታት አንድ ቀን አንድ ሰው ወደርሶ በመጠጋት «በአንድ መጋዘን የተከማቸ ጥሬ ብረትና የድንጋይ ከሰል ቁልል ድንገት በተፈጠረ ፍንዳታ በቅፅበት የብረት ዘንጎች ሆነው እርስ በእርስ ተቀነሳብረው ፓሪስ የሚገኘውን ዝናውን የአይፈል ማማን ባጋጣሚ ወይም በዕድል ሰሩ» ብሎ ቢነገርዎት እርሱንና እርሱን አምነው የተቀበሉ ሰዎችን ጤንነት አይጠራጠሩምን?

ማንኛውም ዝርዝር ንድፍም ሆነ ስርአት የሚያስፈልገው ነገር ሁሉ ትልቅም ሆነ ትንሽ በእርግጥ የነደፈው እና የገነባው አካል እንዳለ ያሳያል። ከፍ ብለን ከሄድን ይህ ያለንበት ወሰን የለሽ ፍጥረተ አለም ተጠብቆ እንዲቆይ የሚያደርገው እጅግ ድንቅ ሚዛንና የተለያዩ

ባህሪያትን የተላበሁት በሚሊዮን የሚቆጠሩ ፍጡራኖች ሁሉ ፈጣሪ የላቸውምን?

እንግዲህ ልብ ይበሉ! በዙሪያችን ያሉት ነገሮች በሙሉ የአጋጣሚ ውጤቶች እንጂ በእምሳካ የተፈጠሩ አይደሉም ብሎ መናገር የፓሪሁ አይፍል ማማ በፍንጻታ ነው የተፈጠረው ከማለት የበለጠ አስቂኝ ነገር እንደሌለ ግልፅ ነው። ይህ ወሰን የለሽ ፍጥረተ-ዓለም የተገነባው ወሰን የለሽ ጥበብና ህይወት አይመስላችሁም? ወይስ ባጋጣሚ የተከሰተ እንከን የለሽ ስራ ነው? መልሱን ለናንተው።

«የሠማያትና የምድር መፈጠር የሌሊትና የቀን መፈራረቅ ለሦችን የሚጠቅም ነገር (ተሽከማ) ባህር ላይ የምትጓዘው መርከብ ለላህ ከሰማይ በሚያወርደው ዝናብ ምድርን ከሞተች በኋላ ህያው ማድረግ ከርሷም ላይ ተንቀሳቀሽ (ህይወት ያላቸው) ነገሮችን ሁሉ መርጨቱ በሠማይና በምድር መካከል የሚኖረው ደመና ዐዋቂ ለሆኑ ህዝቦች (የእላህን ችሎታና ጥበብ የሚያሳዩ) ምልክቶች ናቸው።» (ቁርአን በቀራ፡164)

የአዝጋሚ ሰውጥ ፅንሰ ሀሳብ (Evolution Theory) የፈጣሪን መኖር ሲያስተባባል ከላይ ከተጠቀሰው ምሳሌ ጋር ፍፁም የሚመሳሰል ነው። በሁለቱም አስተሳሰቦች መካከል ምንም ዓይነት ልዩነት የለም። ፅንሰ-ሀሳቡ ሕይወት የሌላቸው ሞላ-ኪዩሎች አሚና አሲድን በአጋጣሚ ሰሩ። አሚና አሲድ ደግሞ ለፕሮቲን ጎጥረ-ነገር የአጋጣሚ ግኝት ምክንያት ሆነ። በመጨረሻም ፕሮቲን ሕይወት ያላቸውን ፍጡራንን በተመሳሳይ አጋጣሚ አስገኘ እንደማለት ነው።

ሕይወት ያላቸው ነገሮች በአጋጣሚ የመገኘታቸው አድል ከአይፈል ማማ የመገኘት ዕድል የባለ አጅግ የተመናመነ ብቻ ሳይሆን የማይታሰብ አመለካከት ነው። ምክንያቱም እንዲት ህይወት ያላትን ህዋስ ወስደን በዓለም ላይ ካሉ ሰው ሰራሽ ነገሮች ጋር ብናወዳድር ይህ ነው የማይባል አጅግ ውስብስብና ረቂቅ የሆነ ልዩነት በመካከላቸው

እናስተውላለን። እንዳንድ ሰዎች የተፈጠርነው በአጋጣሚ ወይም በእድል አለያም በተፈጥሮ አማካኝነት ልንፈጠር የቻልነው ይላሉ። እስኪ የሰው ልጅ ባጋጣሚ ሊፈጠር የሚችል ፍጡር ለመሆኑ በሳይንሳዊ መንገድ ለማየት እንሞክር። ከፕሮቲን የተወሰነ ይዘት ያለው እጅግ በጣም እንስተኛ የቀስ አካል ክፍል ሆኖ በህያው ሴል አወቃቀር ውስጥ ሞገኛውን ድርሻ የሚይዘው ፕሮቲን ሞሉኪውል ነው። ይህ የፕሮቲን ሞሉኪውል በውስጡ ካርቦን፣ አክሲን፣ ነይትሮጂን፣ ሀይድሮጂንና ሰልፈርን ይዘዋል። እንደ ሞሉኪውል ለመስራት በእስር ሺዎች የሚቆጠሩ አተሞች ወይም ትንጣቶች ያስፈልጋሉ። ማንኛውም የተፈጠር ነገር የተሰራባቸው ነገሮች በግምት 92 የሚደርሱ ነጥረ ቁሶች (Element) አሉ። እነዚህ 92 ንጥረ-ነገሮች በአጋጣሚ ወይም በእድል ለምስቱ ተቀናጅተው እንደ የፕሮቲን ሞሉኪውል የመስራት እድል ፓንክ አለም በተባለ ሰው ተሰልቶ ውጤቱ ዜሮ ሆኖዋል። ይቺን እንደ የፕሮቲን ሞሉኪውል ለመስራት እንደ ቻርልስ ጋይ ስሌት በሚሊዩን የሚቆጠሩ የኮከቦች ክምችት (Galaxies) ያስፈልጋል ብሎዋል። የሚፈጸውን ጊዜ ሲያሰላው ደግሞ እንደ ቁጥርን ፅፈን ከስሩ 263 (1×10^{263}) ዜሮዎችን ማስከተል ነው።

በእንዲት ሴል ውስጥ ምን ያህል የፕሮቲን ሞሉኪውሎች እንዳሉ ያውቃሉ? በሰው ልጆች ውስጥ ምን ያህል ሴል/ህዋስ እንዳለ ያውቃሉ? እንደ ህፃን ሲወለድ ከስድስት በሊዩን በሳይ ሞሉኪውል ይዞ ይወለዳል። እንደ የፕሮቲን ሞሉኪውል ለመስራት እንኳ በቢሊዮኖች የሚቆጠሩ አመታትን ይፈጃል። ነገር ግን እንደ እናት በዘጠኝ ወር እርግዝነዋ ከስድስት በሊዩን በሳይ ፕሮቲን ሞሉኪውል የያዘ ህፃን ትወልዳለች። ዛሬ ላይ ሳይንስ ይህን የመሰለ ፍጡር በእንደ ምጡቅ የሆነ አካል ከልሆነ በስተቀር ለከፍተኛ የማይችል ድርጊት መሆኑን ለምናዋል። ሳይንስ

በፊርማ አምሳል የተሾሙ ጣኦታትን እያስወገደ ልክል ኃያል የሆነውን ፊርማን እያረጋገጠ ነው።

እንደት በዓለም ላይ የሚታየው የተፈጥሮ ሚዛን በአጋጣሚ ሊመጣጠን ይችላል? ይህ በአይናችን የምናየው ወደር የሸክ ያልተለመደና በዓይነቱ ልዩ የሆነ የተፈጥሮ ሀብርና ስምምነት እንዴት እውን ሊሆን ይችላል? መሳው ፍጥረት-ዓለም ስልጠናውን ወዳስገኘላት እንደ ፊርማ እያመለከተ ሳለ እይታ ባጋጣሚ ራሱን ያስገኘና ወፍ ዘራሽ ነው። ብሎ መፈረጅ እጅግ ኢ-ምክንያታዊ ድምጻማ ነው።

ያለጥርጥር በየ ቦታው የምንመለከተውን ሚዛን የነደፈና የናንንም አካል ጨምሮ የዚህን ወሰን የሸክ ፍጥረት-ዓለም ጥጋጥን ያሉ ነገሮችን የመሰረተና የቀመረ ባለቤት መኖር አለበት።

እና የዚህ ቀመር ፊርማ ማን ነው? ማን ነው የምናየውንና የማይየውን እያንጻጸጹን ነገር የፈጠረውና የተቀጣጠረው። ይህንን ትንግርት በሙሉ ዕውን ያደረገ ፊርማ መቼም ከፍጥረት-ዓለሙ ቁስ አካል ጋር አብሮ የተገኘ ነው ማለት የማይታስብ ነው። ምክንያቱም የርሱ ህልውና ከፍጥረት-ዓለሙ መፈጠር የቀደመ ሲሆን የፍጥረት-ዓለሙን ፍጥረት-ቀዘማ ዕውን ያደረገ ነው። ለዕለ ኃያል ፊርማ እንደ ነው በርሱም ፍቃድ ሌሎች ሊገኙ ችሉዋል። እርሱም መጀመሪያም መጨረሻም የለውም።

ሀይማኖት በምክንያታዊ ፍተሻ መኖሩን የምናረጋግጠውን ፊርማያችንን የበለጠ የስተዋውቀናል። በሚሠጠውም ትምህርት የአምላክን ማንነት፣ አዋጅና ፍቅርና ግዴታን ፍጥረት-ዓለሙን ከምንም ማስገኘቱን የስገነዝባል። በእርግጥ አብዛኛዎቹ ሰዎች ብዙ ጊዜ ይህንን እውነት የመረዳት እድል አላቸው። ነገር ግን ይህንን ታላቅ እውነታ ወደ ጎን ሲሉት ይስታዋላሉ። በእንግሩ እንደ ሰዓሊ የሰራውን ሰዕል አሊያም እንደ ተሰም ተቤ የተሰመውን ግርግዳ አይተው ይደነቃሉ። ጥበበኛውንም በሚያምረው ስራው አልተው ያይታል። ገና እነዚህ ሰዎች

በተፈጥሯዊ ዓለም ውስጥ ተንሰራፍተው የሚገኙትን ሰፍር ቁጥር የሌላቸው ፍጥረታትና የሕብረ-ቀለማት ውህድ ድንቃድንቆች ባለቤትነት እውነታ በእንግሮ እናሳ ግምትና እውቅና ሊሰጧቸው ይስተዋላሉ።

ለሁሉም ነገር ባለቤት እንዳለው ከተረዳን፡- ፈጣሪ ደግሞ ሁሉንም ጠቅልሎ የሚገዛ የሁሉም ነገር ባለቤት ነው። እርሱም የዚህ ድንቅና ውብ ዓለም ባለቤትና ገዥ ነው። በእውነቱ ከሆነ የፈጣሪን መኖር ለማወቅ፣ ለሊያም ለማፅደቅ ምንም ውስብስብ ጥናትና ምርምር አይጠይቅም። አንድ ግለሰብ ይህ በገሀዱ ዓለም የምናየው ሁሉ መረጃ ባይቀርብለት እንኳ ከተወሰደበት ማግስት እንስቶ በአንድ ክፍል ውስጥ እንዲቆይ ቢደረግ እንኳ ስለፈጣሪ መኖር ወሰን የለሽና ከበቂ በላይ መረጃ ማግኘት ይችላል። የሰውነታችን አካላት ቆጥረን የማንዘልቀውና በአያሌ የኢንሳይክሎፒዲያ ጥራዞች ፅፈን የማንጨርሰው ፈጣሪን የማግኛ ቁልፍ መረጃዎችን ይዞዋል። ለጥቂት ደቂቃዎች ቆም ብለን ብናስብና ከፊት ለፊታችን ለምናገኛቸው እውነታዎች የባለቤትነት መልስ መመለስ ብንጀምር በርግጥም የፈጣሪን መኖርና ልዩ ሥራውን ያመለክቱናል። ይህ ሁሉ ስርዓትና ተፈጥሮአዊ ህግም በርሱ ቁጥጥር ስር ለመሆኑ እርግጠኞች እንሆናለን።

ዓለም በአያሌ ህይወት ባላቸው ነገሮች የተሞላች ናት። ሕይወት ያላቸው ነገሮች በመሬት ላይ በየሚሊሜትር ካሬ መሽጎውና ተቸምችመው ይገኛሉ። በሰው አይን ሊታዩም ላይታዩም ይችላሉ። ከባለአንድ ህዋስ እስከ ትላልቅ እፅዋት። ከደቂቅ እስከ ግዙፍ የባህር እንሰሳት ከአለሆፍ እስከ ሰብአዊ ፍጡር የተሞላች ናት። ለአብነት ያህል አንድ እፍኝ አፈር ዘግነው ቢመለከቱ በውስጡ ባለዘርፈ ብዙና የተለያዩ በሀሪ የላቸው ፍጥረታትን ያገኛሉ። በምንተነፍሰው አየር ውስጥ ! ሌላው ቀርቶ በገዛ ቆዳችን ስር ገና ለማቸውን እንኳ ሰምተን የማናውቃቸው ብዙ ሕያው ፍጥረታት በጥገኝነት ይኖራሉ። እነዚህ ጥቃቅን በሚሊዮኖች የሚቆጠሩ ባክቴሪያዎችና ባለአንድ ህዋስ የሆኑ

ፍጥረታቶች በትላልቅ እንሰሳት እንጀት ውስጥ የሰራዓተ-ልመት ሂደት (digestive system) በማገዝ እንጀት ውስጥ አብሮ በጥገኝነት ይኖራሉ። በዓለም ላይ የእንሰሳት ብዛት በብዙ አጥፍ ከሰው ልጅ ብዛት ይበልጣል። በእንጻፍ የእፅዋትን ሁኔታ በዓለም ላይ ስናጤን እንድ ነጥብ የምታክል ቦታ እንኳ ያለ ሕይወት ባይ አለመሆኑን እንረዳለን። እንግዲህ እነዚህ ህይወት ያላቸው ህልቆ መሳፍርት በሚሊዮን ኪሎ ሜትርች በተለየ መልኩ ሀብረት ፈጥረው ተንሰራፍተው ይኖራሉ። በተለያዩ አኗኗርና በተለያዩ አስተዋጥስ ለብዙሃ-ህይወት እያበረከቱ ሚዛንን ጠብቀው ይኖራሉ።

ታዲያ ይህ ሁሉ ብዙሃ-ህይወት እንዲያው በአጋጣሚና በእድል ያለ አላማና ግብ እንዲሁ የተገኘ ነው ብሎ መናገር ምክኒያተ- ቢስነትና እብደት ካልሆነ በቀር ሌላ ምን ሊባል ይችላል? በራሱ ጥረትና ምርጫ ወደዚህች ዓለም የመጣ ህይወት የለም። በእንጻፍም በገጠመኝ እንደዚህ ዓይነት የተሳሰረና የተወሳሰበ ስርዓትና ሚዛን በጭራሽ ሊገኝ አይችልም። እነዚህ መረጃዎች ወደ እንደ ድምጻማ ወይም ማጠቃለያ ያደርሱናል። ይህ ፍጥረተ-ዓለም የሚመራው በአቅድና በጥበብ መሆኑን ያሳያል። ታዲያ የዚህ ሁሉ ቅንብር ባለቤት ማን ነው? በእርግጠኝነት ከዚህ ስርዓት በስተጀርባ ያለው ገዥ እንደም ሕይወት ካላቸውና ከሌላቸው ነገሮች መካከል ነፃ ነው።

እነዚህ ሁለቱም ቢሆኑ የዚህ ዓለም ሕብረትና ትስስር ስርዓቱን መጠበቅና ማከናወን አይችሉም። ስለዚህ ፈጣሪ መኖሩን በነዚህ ስፍር ቁጥር በሌላቸው ህልቆ መሳፍርት ራሱን ይገልፀልናል። በርግጥ ይህንን ገህድ የወጣ እውነታ በዓለም ላይ ማንም ግለሰብ ቢሆን ከልቦናው አያስተባብለውም። ምንም እንኳ በምላሱ ቢያስተባብልም ቁራሉን እንደሚለው፡-

«ነፍሶቻቸው እውነት መሆናቸውን በጽኑ እያመኑ በማበልና በኩራት (በደለኞችና ትዕቢተኞች በመሆናቸው ሳቢያ) እስተባባሏቸው።» (ቁርአን 27:14)

ልቦና የማይክደው እውነታ መሆኑን ቁርአን ያወሳል። ይህ መጽሐፍ የተዘጋጀውም ቁም ብለን እውነታውን እንድንናስተውል ነው። እንዳንድ ሰዎች ከዚህ እውነታ ራሳቸውን ሲያሸኩፍ ልቦላዳቸውን የሚከተሉ ሲሆኑ። ሌሎቹ ደግሞ ሆንብለው ለዕውነታው ምላሽ ሳይሰጡ ስሜተ-ድዝብ ይሆናሉ። ይባሉ ብለው ከዚህ እውነታ ተቃራኒ የሆነ አመለካከት መሰርተው በቅዥት ዓለም ሲኖኑ ይስተዋላሉ። በዚህም ምክኒያት ብዙ ሰዎች ህቅን ትተው ስሜታቸውን እንዲከተሉ ተደርገዋል። ያም ሆነ ይህ በዚህች አጭር መፅሐፍ የተለያዩ አንጻርና ወሳኝ ትንታኔዎችን ታመላክታለች ተብሎ ይታመናል።

በመጨረሻም ይህንን መፅሐፍ የምታነቡ ሰዎች የፈጣሪን የመኖር እውነታ ከዚህ ማለቂያ የለሽ መሪጃ ተንተርሳችሁ ለህልውናው እውቅናና የምስክርነት ቃላችሁን እንድትሰጡት የታሰበ ሲሆን በአማካኒዬ (LOGIC) እንድታረጋግጡና፡- እርሱም የዚህ ስርዓተ የበላይ ገዥ ተንከባካቢና አስተናባሪ መሆኑን ለማሳየትና ለማሳወቅ የመንደርደሪያ ሀሳብ ነው። ከዚህ የነሀደት ጥፋት አእምሮ ላለው አጋዥ መልዕክት እንዲሆነው፤ ተዘናግቶ እንደሆነ ለማንቃት፤ የረሳ ከሆነ ለማስታወስ፤ የማያውቅ ከሆነ ለማሳወቅ፤ ይህንን ቃላት ስጦታ ጃባ አንላለን።

ካለ መኖር ወደ መኖር

የዚህ ወሰን የለሽ ፍጥረተ-ዓለም (Universe) ጅምራና አመጣጥን ስንመለከት። ፍጥረተ-ዓለም (Universe) ወዴት እያመራ ነው? እንዴት ነው ሕግጋቶቹ የሚጠበቁትና ሚዛናዊ በሆነ አኳኑን የተመጠኑት? የሚሉ ርዕሶችን ያነተተ ነው። ለክፍለ ዘመናት ሳይንቲስቶችና ተመራማሪዎችን ሲያመራምር ቆይቶዋል። በነዚህ ርዕሶችም መላምታቸውን ለንዝረዋል።

ጥቂት የማይባሉ ንድፈ-ሀሳቦችንም አስቀምጠዋል። ለአብነት ያህል ፍጥረተ-ዓለም ወሰን የለሽ ሰፊና ጅምራም ሆነ መጨረሻ የሌለውና ሁሌም የሚኖር ዘውታሪ " Static universe model" ቋሚ የፍጥረተ-ዓለም ሞዴል ተብሎ የሚጠራው መላምት እስከ 20ኛው ክፍለ ዘመን መባቻ ገና የቆየ የዩኒቨርስ ንድፈ-ሀሳብ ነበር።

የፈጣሪን የመኖር ሕልውና ያስተባበሉት የቁሳዊ ፍልስፍና ለራማጅ የነበሩት ካርል ማርክስ ከላይ ያየውን ጽንሰ-ሀሳብ ለቁሳዊ ርዕዮተ-ዓለም መነሻ ሆኖዋቸዋል። ምክንያቱም ፈጥረተ-ዓለም ቋሚ የማይለወጥ የፀና ቁሳዊ ክምችት ነው ብለው ስላሰቡ ነበር። ቁሳዊነት (Materialism) ርዕዮተ-ዓለም አመለካከት ቀስ አካል ፈፁማዊ የሆነ ነገር ሲሆን፤ ምንም ነገር ሳይኖር ቀስ አካል ብቻ እንደነበር ይስማማሉ። የዚህ አስተሳሰብ መሰረቱም ከጥንታዊ ግሪክ ፍልስፍና የተወሰደ ሲሆን፤ እስከ 19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን መባቻ ድረስ በምዕራቡ ዓለም ተቀባይነት ያገኘ ንድፈ-ሀሳብ ነበር።

የዚህ አመለካከት መሰራች የነበረው ካርል ማርክስ ቀስ (matter) ዋጋኛው የፍልስፍና ዘዩው ነበር። ከላይ ለመጥቀስ እንደተሞከረው እስከ 19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ሰፍኖ የቆየው " Static universe model" ሞዴል ተንተርሶ የተገነቡ የቁሳዊ ፍልስፍና ርዕዮተ-ዓለም አመለካከት ሲሆን፤ መሰረቱም ከግሪክ ቁሳዊ ፍልስፍና ሲሆን ዲያሌክቲዊ ቀስ-አካላዊነት የሚል ስያሜ ተሰጥቶት በካርል ማርክስ አማካኝነት ሰፊ ተቀባይነት አግኝቶዋል። ጆርጅ ፓሊዘር ለዚህ ቲዎሪ መሰረት የሆነው አመለካከት ከየት እንደመጣ የጻፉ ሲሆን (Principes fondamentaux de philosophie) በተሰኘው መፀሀፋቸው ፍጥረተ-ዓለምን አስመልክተው ከጻፉት ውስጥ፡-

«ፍጥረተ-ዓለም የሚፈጠር ነገር አይደለም» የሚል ይገኝበታል ለዚህም ምክንያታቸው

«ይህ እንዲህ ከሆነ ፍጥረተ-ዓለም በቅጽበት በፈጣሪ የተፈጠረና ካለመኖር ወደ መኖር የመጣ ነው ልንል ነው። ይህን ለመቀበል በመጀመሪያ ደረጃ ፍጥረተ-ዓለሙ ከመፈጠሩ በፊት አስቀድሞ የነበረውን ጊዜ ማየትና አንድ ነገር ካልነበረበት ተገኝ የሚለውን አባባል መቀበል ያሻናል። አንዚህን ጉዳዮች ደግሞ ሳይንስ የማይቀበላቸው ነገሮች ናቸው። ይላሉ።»¹

ፓሊዘር እንዳብራሩት ፍጥረተ-ዓለም ከአንድ ከሌለ ነገር አልተፈጠረም ለማለት የቻሉት በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ከነበረው «Static universe model» በመነሳት የወሰዱት ሳይንሳዊ መላምት ነው። ነገር ግን 20ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ያፈራው የቴክኖሎጂና የሳይንስ ዕምርታ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሶ ስለነበር፡- ይህ ለቁሳዊነት መሰረት የሆነው ጊዮቶር ዕንሱ-ሀሳብ በማለት እጥፍቶታል።

የዘመኑ የፊዚክስ ጥናትና ምርምር ውጤት የሆኑ በርካታ መ-ከራዎች ምልክታዎችና ስሌቶች እንደሚያመለክቱት ፍጥረተ-ዓለም ጅምራ ያለው መሆኑን ደርሶውበታል። የተፈጠረውም ከምንም ተነስቶ በተፈጠረ ግዙፍ ፍንዳታ መሰረት ዕውን ሊሆን የቻለ ነው። ስለሆነም ፍጥረተ-ዓለሙ ጅምራ አለው። ጠፈር ካለምንም ሊገኝ ቻለ። እሱም «መፈጠር» ነው የሚለውን ያሲዛል። በሌላ አባባል አንድ የተፈጠረ ነገር ግኝት ከሆነ፡- ከግኝት ዋዜማው በፊት አንዲት እርምጃ ወይም ሰከንድ ወደ ኃላ የማይገኝበት ድንበር ጋር መፋጠጥ ይሆናል ማለት ነው። ስለዚህ ከበስተጀርባው የፍጥረተ-ዓለሙን ሕልውና ያስገኝ አንድ አካል መኖር አለበት። ምክንያቱም ካለአስገኝ መገኘትን የሰው ህሊና ሊቀበለው የማይችለው ነገር ነው።

1. George Politzer, *Principes Fondamentaux de Philosophie*, Editions Sociales, Paris, 1954, p. 84¹

ቀም ብሎ የሚያስብበት እድል እስካለገኘ በተር የሰው ልጅ በተግባር ከግድጋጃው ለውነታዎች ጋር እየተፈጠጠ ነው። ፍጥረተ-ዓለሙ ካለመኖር ወደ መኖር ማምጣት ማለት ሁለት ነገሮችን አዳቅሎ አንድ እዲስ ግኝት ከማግኘት የተለየ ጉዳይ ነው። የተለያዩ የቴክኖሎጂ ግኝቶች እንደሚፈጠሩት ዓይነት አይደለም። ይህ ሁሉ ፍጥረት የፈጣሪ ልዩ ምልክት ናው። እርሱም ዘ ሀ እስከ T ያሰውን አሟልቶና አግምር ሁሉንም በየደረጃው ያስገኘ ነው። እነዚህ ፍጥረታት የቀድሞ ምሳሌ ሳይኖራቸው፣ ሌላው ቀርቶ ስለቁስ ቦታና ጊዜ ፅንሰ-ሀሳብ ቅደመ ታሪክ ሳይኖራቸው፣ በመቅፅበት ተፈጥሯል። የፍጥረተ-ዓለሙ ሕልውና ካለመኖር ወደ መኖር መምጣት ስለመፈጠሩ ታላቅ ምስክር ነው። እነዚህን ለውነታዎች ግምት ውስጥ ስናስገባ ብዙ ነገሮችን እንድናስብ ያደርጉናል።

ይህ ሰው ለሚባለው ፍጡር ስለ ህይወት ያለውን ግንዛቤ መለስ ብሎ እንዲያጤንና ግዴታውንና ታልዕኩን እንዲገነዘብ ስለሚያስችለው ነው። ይህ ጉዳይ ለምን በሳይንሱ ማህበረሰብ አካባቢ ችላ እየተባለና ትኩረት የተነፈገው የፍጥረት ለውነታ ሊሆን። ግና አንዳንድ ሳይንቲስቶች በጉዳዩ ላይ ብዙ መረጃዎች ግልፅ ሳይሆንላቸውና የተሟላ ተጨባጭ ለውነታ ላይ ሳይደርሱ ለውነታውን ችላ ብለዋል። በተጨባጭ የሚታዩት ሳይንሳዊ መረጃዎቻቸው የፈጣሪን መኖር የሚያረጋግጡ መሆናቸውን እየመሰከሩ የሳይንቲስቶቹ ተጨባጭ ድምዳሜ ላይ አለመድረስ በሰው ሕሊና ላይ መምታታትን ፈጥሯል። ሳይንሳዊ መረጃዎች በራሳቸው የፍጥረትን ሙሉ ዕጣ ፈንታ በራሳቸው ፅንሰ ሀሳብ ሊገነባ ችሏል። ይህንን ሳይንሳዊ ለውነታ የፍጥረተ-ዓለም የዕድገት ሒደትና አመጣጥን በተመለከተ ከተሰጡት ትንታኔዎች በጥቂቱ ለማየት አንሞክር።

የፍጥረት-ዓለሙ መለጠጥና መዘርጋት

በ1929 አሜሪካዊው የስነ ክዋክብት ተመራማሪ ኤድዋርድ ሁብል በካሊፎርኒያ ግዛት ውስጥ በማውንት ዊልሰን በሚገኘው ግዙፍ የምልክታ ጣቢያ ባደረገው የምልክታ ጥናት። በስነ-ክዋክብት(astronomy) ጥናት ዘርፍ ታሪክ እጅግ ወሳኝና ለስፈላጊ የተባለውን ግኝት አግኝቷል።በግዙፍ ቴሌስኮፕ ባደረገው የክዋክብት ምልክታ፡- የክዋክብቱ ህብረ ቀለማት (Spectrum) ብርሃን ቀይ ቀለም መጨረሻው ላይ የመሰወጥ ባህሪን ያሳያል።ይህም አንድ ወሳኝ ፍንጭ አመሳክተ። ይህ የብርሃን ሽግግር በቀጥታዊ ተዛማጅ ንፅፅር ሲዛመድ ክዋክብቱ ከመሬት እየራቁ የሚሄዱ መሆናቸው ለማወቅ አስችሎዋል።

ይህ ግኝት እሁን ላለገበት ዘመን ታላቅ ሳይንሳዊ እምርታና መሰረት ጥሏል። ምክንያቱም በፊዚክስ ሕግ እንደተረጋገጠው የህብረ-ቀለማት ብርሃን ተሸካሚ የሆነው አመልማሉ! ብርሀኑ በምልክታ ወትት ህምራዊው ቀለም የመቀየር ባህሪ ካሳየ የሕብረ ቀለሙ ብርሃን ተሸካሚ ከሆነው አመልማሉ! ብርሃኑ እየራቀ በመሄድ ላይ መሆኑን ሲያሳይ ወደ ቀይ ህብረ ቀለም እየተጠጋ ይሄዳል። በሆብል የምልክታ ወትት የክዋክብቱ የብርሃን ቀለማት ወደ ቀይ የብርሃን ቀለም የመቀየራቸውን ግኝት ተደረሰበት። ይህ ደግሞ በሌላ አባባል ክዋክብት በቀጥታ ከኛ እየራቁ መሆናቸውን ነው። ብዙም ሳይቆይ ሆብል ሌላም ግኝት አገኘ። ክዋክብቱ እየራቁ ያሉት ከመሬት ብቻ ሳይሆን እርስበርሳቸው እየተራራቁ መሆኑም አረጋገጠ። የጥናቱ ድምዳሜ እንደሚያመለክተው ፍጥረት-ዓለም ውስጥ ያለ ነገር በቀጥታ እየሰፋና እየተለጠጠ መሆኑ ተደረሰበት። ይህንን ሀሳብ በተሻለ መልኩ ለመረዳት ፍጥረት-ዓለሙን እንደፊኛ አድርገን እንውሰደው። ፊኛው በአየር በተሞላ ቁጥር እየተለጠጠ ይሄዳል። በሌላ አባባል የፊኛው መጠነ ዙሪያ (ግርግዳ) እየሰፋ

አየተራራቁ ይሄዳል። ስለዚህ በተመሳሳይ አማካኝ በጠፈር ውስጥ ያሉ አካላትም አየተራራቁ ይሄዳሉ ማለት ነው።

የዚህ ፅንሰ-ሀሳብ እውነታ ቀደም ብሎ የተረጋገጠበት ሁኔታም ነበር። የክፈለ ዘመን ስመ ገናኛው ሰይንቲስት አልበርት አንስታይን የፊዚክስን ፅንሰ-ሀሳብ ስሌት ካሰላ በኋላ ፍጥረት-ዓለም ቋሚ ያልሆነና አየተሰጠጠ የሚሄድ መሆኑን ደርሶበት ነበር። ነገር ግን በወቅቱ ገና የቆየውን "Static universe model" ብዙ ደጋፊ ሰለነበረው ላለመቃወምና ንድፈ-ሀሳቡን ድጋፍ ላለማሳጣት ተገዶዋል። ነገር ግን ብዙም ሳይቆይ አንስታይን አቋሙን እንዲህ በማለት ይፋ አደረገ «ሰብዙ ጊዜያት የቆዩ ታላቅ ስህተት» ወዲያው በሆብል የምልኪታ ጥናት ፍጥረት-ዓለም (Universe) አየሰፋ መሆኑን ተረጋገጠ።

ዋናው ነገር የፍጥረት-ዓለም አየተሰጠጠ መሄድ ከፍጥረት-ዓለም መገኘት ጋር ምን ያገናኘዋል? ትሉ ይሆናል። ይህ አየተዘረጋጋ ያለው ፍጥረት-ዓለም (Universe) ወደፊት ሳይሆን ወደጎላ ብንመልሰው በእርግጥ ለዚህ ፍጥረት-ዓለም መነሻው እንዲት ነጥብ መሆኗን እንረዳለን። ልክ ትልቅ ክብ ነገር እያነሰ ሄዶ ነጥብ እንደሚሆነው ማለት ነው። በዚህ ስሌት መሰረት ይህኛው «ሰጠላ ነጥብ» የፍጥረት-ዓለሙ መላ ቁስ (matter) ዜሮ ምድገት (volume) ሲሆን ወሰን የለሽ እፍገት (Density) ይኖራታል። ስለዚህ ፍጥረት-ዓለሙ ሲከሰት የቻለውም በዚህች ዜሮ ምድገት ባላት የእንዲት ነጠላ ነጥብ ጋያል ፍንዳታ ለፍጥረት-ዓለሙ መነሻ ብስራተ-ዋዜማ ሆኗል። ይህ ታላቅ ፍንዳታ (explosion) በሳይንሳዊ አጠራር Big Bang (አብይ ፍንዳታ) (ታላቁ ፍንዳታ) በመባል ይታወቃል።

«ዜሮ ምድገት» ለሳይንሳዊ ፅንሰ-ሀሳብ ገለጻ ጥቅም ላይ የሚውል ሲሆን፡ «ካሰምንም» የሚለውን ሀሳብ የወከለ ታል ነው። ይህም ከሰው ልጅ የግንዛቤ እድሜው ውጭ ነው። «ዜሮ ምድገት ያላት ነጥብ» ተብሎ ሲገለጽ ምድገት (Volume) የሌላት ዜሮ ማለት «ምንም አለመኖር» እንደማለት ነው። ስለዚህ ፍጥረት-ዓለም እውን የሆነው ካሰምንም ነገር ማለት ሲሆን ። በሌላ አባባል «የተፈጠረ» የሚለውን ያመለክታል።

ስለዚህ በፍጥረት-ዓለሙ ውስጥ ያሉ አካላት በሙሉ መነሻቸው የእንዲት ቅንጣቢ እሊያም ቁራጭ መከፋፈል ውጤት ነው። ይህ ታላቅ

እውነታ በቁርአን ውስጥ ከከፍለ ዘመናት በፊት የፍጥረተ-ዓለም ፅንሰ-ሀሳብ እውቀት ባልጸበረበት በአረቢያ ፕነ-ዙላ እንደሚከተለው ተጠቅሶ መገኘት እጅግ ይገርማል።

«እነዚያ የካዲት፡- ለማያትና ምድርን የተጣበቁ እንደነበሩና እኛ እንደነጣጠልናቸው አያዩምን? ሕይወት ያላቸውንም ነገሮች ሁሉ ከውሃ ፈጠርን። (ይህን ሁሉ ጥበብ እያዩ) አያምኑምን?» (ቁርአን 21:30)

በጥቅሱ እንደተብራራው ሁሉም ነገር «ለማያትን ምድርን ጨምሮ የተፈጠሩት ከዚህችው ባለአንድ ነጥብ ፍንዳታ አማካኝነት ነው። አሁን ላለው ፍጥረተ-ዓለም መስፋትና ቅርፅ መያዝ መነሻ ምክንያት ሆኗል። የቁርአንን ጥቅስ ከአብይ ፍንዳታ ንድፍ ህሳብ ሲነጻጸር ፍፁም ስምምነት አላቸው። ነገር ግን የ Big Bang ንድፍ ህሳብ የታወቀው በቅርብ ጊዜ ማለትም አሁን ባለንበት 21ኛው ክፍለ ዘመን ላይ ነው። ስለፍጥረተ-ዓለም (Universe) አፈጣጠር የተገለጸ የቅርብ ጊዜ የሳይንሱ ዓለም እውነታ ሲሆን ፍጥረተ-ዓለሙ ካለምንም መገኘቱን የሚያረጋግጥ ነው። የዚህ ግኝት መሰረታዊ እውነታ የታወቀው አሁን ባለንበት 21ኛው ክፍለ ዘመን ሳይሆን። ፈጣሪ አምላክ በላከው መለኮታዊ ራዕይ ከ1400 ዓመታት በፊት እንዲህ በማለት ገልጾታል።

«ለማይንም በኃይል ገነባናት። እርሷንም በማስፋት ላይ ቻዮች ስንሆን በእርግጥም ችሎታችን ወሰን የለሽ ነው» (ቁርአን 51:47)

አብይ ፈንዳታ(Big Bang) ሌላ አማራጭ አለውን? ከላይ በግልፅ እንጸየነው ካለምንም ነገር አብይ ፍንዳታ ለፍጥረተ-ዓለም ምስረታ ወይም መፈጠር ስበብ ሆኗል። በሌላ አገላለፅ በአምላክ የተፈጠረ ነው። በዚህም ምክንያት የስነ-ፈለክ ተመራማሪዎች (astronomers) የቁሳዊ ፍጥነትና ሕይወትን ለመጠበቅ የራሳቸውን መሰረታዊ የርዕዮተ-ዓለም ፅንሰ-ሀሳብን ለማራመድ ሲሉ የአብይ ፍንዳታ ንድፍ-ህሳብ ተግባራዊና ገቢራዊ ላለመድረግ አንገራግሯል። ለዚህም ዋና ምክንያት የቁሳዊ

ፍልስፍናና የፊደራል ልዩ ልዩ ሰነድ የነበረው ስርዓት ለዲፕሎማቲክ እንደሚከተለው ተገልጿል።

= ይህ ሲሆን የማይቻልና አንገዳ የሆነው ለሁን የምናየው ድንገተኛ የተፈጥሮ ሥርዓተ-ጀምር ከፍልስፍና አንገር ጥሩ በሜት ለልፈጠረላችሁ³ ስር ፍሬድ ሆሊ በአብይ ፍንዳታ ፅንሰ-ሀሳብ ከተማረኩት ውስጥ አንዱ ነው። ነገር ግን በያዝነው ከፍለ ዘመን አጋማሽ ቀደም ብሎ ሆሊ " Static universe model" ሲያሞካሽ! በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ከነበረው «የማይቀየር (ቋሚ) ፍጥረተ-ዓለም ሞዴል» ጋር ተመሳሳይ እቋም ነው «ፍጥረተ-ዓለም ወሰን የለሽ ዘልኳለማዊና ጀምራም ሆነ ፍፃሜ የሌለው ነው።» በማለት ያምን ነበር። በወቅቱ የቀሳዊ ፍልስፍና ርዕዮተ-ዓለምን የመደገፍ ብርቱ ፈላጎት ነበረው። በዚህም ምክንያት፡- ሙሉ ለሙሉ ከአብይ ፍንዳታ ፅንሰ-ሀሳብ ማለትም ፍጥረተ-ዓለም (Universe) ጀምሮ እንዳለው ካረጋገጠው ፅንሰ ሀሳብ የተለየ እቋም ነበረው።

Static universe model አቀንቃኞችና ደጋፊዎች የBig Bang ግንድፈ-ሀሳብ በመቃረን ለተወሰኑ አመታት በአቋማቸው ቢገፉም ሳይንሳዊ ጥናትና ምርምሩ ውድቅ አድርጎባቸዋል።1948 ጂኦርጅ ጋሞቭ አብይ ፍንዳታን በተመለከተ ሌላ ሀሳብ አመጣ።

«ፍጥረተ-ዓለሙ በቅጽበት የተመሰረተው በድንገተኛ ፍንዳታ ከሆነ ከፍንዳታው የፈነጠቁ የጨረር ቅሪት ለካል መኖሩ የግድ ነው። በፍንዳታው ወቅት የፈነጠቁ የጨረር ፍንጣቂዎች በመሳው ፍጥረተ-ዓለም በአንድ ወጥ የተሰራጩ ናቸው» ብሎ ነበር። ብዙም ሳይቆይ ከሁለት አስርተ አመታቶች በኋላ የጋሞቭ ሀሳብ ተረጋገጠ።

³ Recounted in Jaki, S. (1980) *Cosmos and Creator*, Regnery Gateway, Chicago

በጠፈር ላይ ጨረሮች መነሻ የተገኘ በቂ መረጃ

በ1965 እርኖ ፔኒዚያ እና ሮበርት ዊልሰን የተባሉ የጠፈር ተመራማሪዎች ከጋሞቹ ጨረሮች ጋር በተያያዘ ያደረጉት የምርምር እምረታ እስካሁን ድረስ ለምርምሩ ግብዓት ሆኖዋል። ለሙከራ የወሰዷቸው ጨረሮችም «cosmic background radiation» ሲሆን ከየትኛውም ከአንድ ከሚመነጭ የጨረር ዓይነት ጋር ገለልተኛና ተመሳሳይ ሳይሆን በጠፈር ውስጥ የተሰራጨ እጽብራቂ ጨረር ሲሆን የዚህ ብርሃን ፈንጣቂ ምንጭ ጨረሮች የአብይ ፍንደታ (Big Bang) አስተጋቢ ማሟቶ ናቸው የሚል ግምት ተሰጧል። ይህንን ሀሳብ ካፈለቁ በኋላ እስካሁን ድረስ የሚደረጉት ሳይንሳዊ ሙከራዎችም የሚያረጋግጡት ይህንን ግኝት ነው። ሁለቱ ተመራማሪዎች በግኝታቸው የኖቪል ሽልማት ተሸላሚ ሆኖዋል።

በ1989 የአሜሪካ የጠፈር ምርምር ጣቢያ(NASA) የጠፈር ላይ ጨረሮችን መነሻ የምታስሰ (COBE) የተባለች ሳተላይት ወደ ህዋ ልኮ ነበር ። የተልኮዎ እሳማ በጨረሮች መነሻ ላይ መረጃ ለማሰባሰብ ነበር። ሳተላይቷ በተገጠመላት የመረጃ ማስተላለፊያ ሰሌዳ ለስምንት ደቂቃ የተቀበለችውን የጨረር መጠን ከፔኒዚያና ዊልሰን የጨረር መጠን ዘገባ ጋር የሚሰማማ ልኬት ነበር።

በተጨማሪም ይኼው (COBE) ሳተላይት ቀሪውን የአብይ ፍንደታ ፍንጥቅጣቂ ጨረር ጠቁማለች። ይህ አጋጣሚ እስከ ዛሬ ከተደረጉ የሰነ-ከዋክብት ጥናትና ምርምር ቀዳሚው የተባለው ግኝት ሲሆን የBig Bang ፅንሰ ሀሳብን የሚያረጋግጥ ሆኖ ተገኝቶዋል። የመጀመሪያዋ COBE ሳተላይት የBig Bang ስሌታዊ እውነታን የማረጋገጥ ታልዕኮዋን ከተወጣች በኋላ። ለተጣይ ምርምር ሌላ COBE2 የተባለች

ሳተላይት ተልካለች። በመሆኑም ተጨማሪ መረጃዎች ወደፊት እንደሚገኝ ተስፋ አለ።

የሚካሄደው ምርምር በፍጥረት-ዓለሙ ውስጥ ባለው የሃይድሮጂንና የሒሊየም አንጻራዊ መጠን ተንተርሶ ነው። ገና ከጅምር ጥናቱ እንደሚያመለክተው በንድፍ ሀሳቡ ስሌት መሰረት በፍጥረት-ዓለሙ ውስጥ ያሉት የሀይድሮጂንና የሒሊየም መጠን ከአብይ ፈንዳታ በኋላ በቀረው አንጻራዊ መጠን ምርምር ይካሄዳል። ይህ ለውጥ ለ "Static universe model" ለመለካከት ትልቅ ፈተና ነበር። ምክንያቱም ፍጥረት-ዓለም ዘልዓለማዊና ጅመራ የለውም የሚል ድምዳሜ ያሳለፈ ቢሆንም ጠፈር ውስጥ ያለው የሀይድሮጂን ክምችት በከፍተኛ የሙቀት ሀይል ነዶ ወደ ሂሊየም እየተተየረ ነው። ይህ ሆኖ ሳለ ፍጥረት-ዓለም ማብቂያ የሌለው ዘልዓለማዊ ነው ይባላል? ዛሬ ላይ ሳይንቲስቱ ከብዙ ውጣ ውረድ በኋላ በተፈነጠቀው የBig Bang ንድፍ ሀሳብ ፍንጭ ተማርክዋል። የዚህን ወሰን የለሽ ፍጥረት-ዓለም ፅጣ ፋንታ ምስረታና ጀማሪን ለማወቅ የBig Bang ንድፍ ሀሳብ ምቹ እድልን ፈጥሯል። ለዓመታት ቆይቶ የነበረው የፍሬድ ሆሊ

"Static universe model" ውድቅ ሆኖዋል። ከራሳቸው እንደበትም እያረጋገጡ ነው። ለአብነት ያክል ለብዙ ዘመናት ፍሬድ ሆሊን ደግፈው ሲከራከሩ የቆዩት ዴኒስ ሲማ የመጨረሻውን ውሳኔ መድረስ የቻሉት የBig Bang ንድፍ ሀሳብ በተሟላ መረጃ ጥናትና ምርምር ከተጠናቀቀ በኋላ መሆኑን ትዝታቸውን ያወሱናል።

«በዚያ ወቅት "Static universe model" ደጋፊዎችና በንድፍ-ሀሳቡ ተመራማሪዎች መካከል የከረረና መራር ክርክር እንደጠፋ አስታውሳለሁ። እኔ በወቅቱ አስተሳሰቡን ልክ እንደሆነ ለማሳየት የተወሰነ ሚና ነበረኝ። ምክንያቱም በግዙው "Static universe model"ን እደገፍ ስለነበር ነው። ነገር ግን እደገፍ የነበረውም እውነት

ይህን ሁኔታ በገመትነት አቅጣጫ ሳይሆን ነድፈ-ሀሳቡ በወቅቱ ስለሚረከኝ ነበር ለማለት አችላለሁ። ስር ፍሬድ ሆሊን በተመለከተ ለሚነሱ ጥያቄዎች የመሪነቱን ቦታ እንዲይዝ የቀረበውን መረጃ የመከላከል ሀላፊነት እንደተወጣሁ ትዝ ይለኛል። በዚህ መልኩ በወቅቱ ወሳኝ ሚናዎችን ተጫውቼ ነበር። ነገር ግን መረጃዎቹ ጠንካራ መሰረት ስለነበራቸው ከበቂ በላይ መረጃ ወድድሩን በተሸናፊነት እንዲጠናቀቅ አድርጎታል። ያኔ "Static universe model" ወድቶ ሆነ ማለት ነው።⁴

በማለት ሀሳባቸውን ለንዝሯል። ፕሮፌሰር ጂጋርቺ እቤል ከካሊፎርኒያ ዩኒቨርሲቲ የሰጡት እስተያየት ደግሞ፡-

«በአሁኑ ጊዜ ከበቂ በላይ መረጃዎች እንደሚያመለክቱት ፍጥረት-ዓለም የተከሰተው ከቢሊዮን አመታት በፊት ሲሆን የመገኘቱም ምክንያት Big Bang ነው።» ፕሮፌሰሩ አክለው እንደገለጹት «ይሄንን ንድፈ ሀሳብ ከመቀበል ውጭ ሌላ ምርጫ የለም።» ብለዋል።

አብይ ፈንዳታ ንድፈ-ሀሳብ ድል ከነሳ በኋላ መሰረቱ የቀሳዊ ፍልስፍና የሆነው "Static universe model" ውግዘት ገጥሞታል። ከአብይ ፈንዳታው በኋላ ፍጥረት-ዓለሙ እንዴትና በምን ሁኔታ ነበር? የትኛው ኃይል ነው ፍጥረት-ዓለሙን እንዲገኝ ያደረገው? ይህ ትልቅ ፍንዳታ መቼ ነበር ያልነበረው? እነዚህ ጥያቄዎች አንድ ነገር ይጠቀማሉ።

በእርሀር ኢዲንግቶን እንደተብራራው «ለፍልስፍናው ዓለም የማይመች ነገር ቢኖር የፈጣሪ መኖር ነው። በተለይም ለቀሳውያን።» ብለዋል።

⁴ Stephen Hawking, *A Brief History of Time: A Reader's Companion*, edited by Gene Stone, 1993, p. 63

በዚህ ዙሪያ ዝነኛው (atheist)፣ ፈላስፋ አንቶኒ ራሲው የሰጠው አስተያየት ደግሞ፡-

«ከመጥፎ ነገር ተላቆ ዝህ መግባት ለነፍስ መልካም ነው። ስለዚህ ጅምራውም ዝህ ነው። ብልሃተኞቹ እቴይሰቶች(ኢ-አማሊያን) በጠፈረተኞቹ ተመራማሪዎች መካከል በተፈጠረው ስምምነት ሲያፍሩ አይገባም። ምክንያቱም ተመራማሪዎቹ ቅዱስ ቶማስ በፍልስፍናው የላረጋገጠውን አመለካከት ሳይገባዊ ማረጋገጫ ሰጥቶውታል። እርሱም ምንድነው ከተባለ? ፍጥረተ-ዓለም ጅምራ አለው የሚል ነው። ነገር ግን ከዚህ በፊት የነበረው የፍጥረተ-ዓለም ፍቺ ያለፍፃሚውም ሆነ ያለጅማሪው ፍጥረት ሲሆን ይህ ደግሞ ቀላል አረጻጽና ግምት ሲሆን ተራ ግኝትም ነበር። ከዚህ መሰረተ-ሃሳብ የሚገኙ ማሃኛውም እውነታዎች አማራጭ የሌላቸው መለኪያዎች አድርገዎ አገብበው ነበር። እኔ አንደማምነው ይህ ውሳኔ ትክክል ነው እላለሁ። ነገር ግን አሁንም ቢሆን መታሰብ ያለበት ነገር ቢኖር ይሄንን አመለካከት ከBig Bang ገድፈ ሀሳብ እውነታ አንጻር ታሪካዊ ገፅታውን መጠበቁና አጭም መያዙ ቀላልም አይደለም ምቹም አይሆንም፤ ብሎዋል።

በዙላይ ሳይንቲስቶች እቴይሰቶችን በጭፍን አይከተሉም። የጋያሱን ፈጣሪ ህልውና በፍጥረተ-ዓለሙ ሚናው ያረጋግጣሉ። እርሱም ቁስ ለካልና ጊዜን የፈጠረ ነው። ከግዜና ከቁስ ጋር ጥገኛ ያልሆነ ራሱን የቻለ ነው። ታዋቂው የሰነ-ፈለክ ተመራማሪ ሀግሮስ እሄንን ጉዳይ አስመልክቶ ፡-

² በፈጣሪ መኖር የማያምን

³ Henry Margenau and Roy Abraham Varghese, eds., *Cosmos, Bios, Theos*, La Salle, IL, Open Court Publishing, 1992, p. 241

«ልክ እንደ ቦታ የግዜ ዕንስ ሀሳብ ከፈጥረት-ዓለም መፈጠር ጋር የተያያዘ ከሆነ፡- ለፍጥረት-ዓለሙ መነሻ ምክንያቱ ፍጹም ጥገኛ ባልሆነው የግዜ ልኬት (ቅድመ-ግዜ) ከፍጥረት በኋላ ከሚታወቀው የግዜ ልኬት በፊት አንጻገድ ነገሮች ሂደቶችን አልፏል ማለት ነው። ይህ ውሳኔ ለፈጣሪ ያለገን አመለካከት አንድናስተካክል እጅግ አስፈላጊ ነው። በዚህ አማካኝነት ፈጣሪ ምን እንደሆነና ምን እንዳልሆነ ይጠቁመናል። ስለዚህ የፍጥረት-ዓለሙ ፈጣሪ እንዳልሆነና በአንጻሩ ደግሞ ፈጣሪ የፍጥረት-ዓለሙ ለካልና አባል እንዳልሆነ ያመለክታል»⁹

የግዜ የቦታና የቁስ አካል ዕንስ-ሀሳብ የመጣውም ከፍጥረት-ዓለም ከ(universe) ምስረታ በኋላ ነው። እነዚህን ነገሮች ካለመኖር ወደ መኖር ያስገኘው ልዕሉ ኃይሉ ፈጣሪ ነው። እርሱም ጊዜን ቦታንና ቁስ አካልን አስገኘ። እንጂ አያስገኘትም። እርሱ ያካብባቸዋል እንጂ አያካብቡትም። ሕልውናቸውም በፈጣሪ ላይ ሲሆን የርሱ ሕልውና ከእርሱ ነፃና ገለልተኛ በራሱ የተባቃቃና ራሱን የቻለ ባጠቃላይ በእርሱ ላይ ጥገኛ ያልሆነ ነው።

በጠፈር ውስጥ የሚስተዋለው ረቂቅ የሆነ ሚዛናዊ ስርዓት

በአውነቱ ከሆነ የBig Bang ንድፈ-ሀሳብ ከቁሳዊያን ይልቅ ከላይ ለማየት እንደሞከርነው በአቴይስት ፈላስፎች ላይ ያሰደረው የስነ ልቦና ተፅዕኖ ንሰህ እንዲገቡ እንዳስገደዳቸው አንቶኒ ፍሊውን ለማየት ችለናል። በንድፈ-ሀሳቡ መሰረት ፍጥረት-ዓለም ካለምንም ነገር መፈጠሩን ብቻ ሳይሆን እጅግ በረቀቀና በተቀነባበረ ጥላን መሰረት የተገነባ መሆንን ይተነትናል። Big Bang የተካሄደውም ከአንዲት መነሻ ነጥብ በተፈጠረ ወሰን የለሽ ፍንዳታ ሲሆን በውስጡም የፍጥረት-ዓለሙን ቁስና ሀይልን አካቶ የያዘ ሲሆን፡- በጠፈር ውስጥ እጅግ በሚያስፈራና መጠኑ ይህ ነው ከማይባል

⁹ Hugh Ross, Ph.D., *The Creator and the Cosmos*, Navpress, 1995, p. 76

ፍጥነት ወደ ሁሉም አቅጣጫ መበታተኑን ሲያብራሩ፡- ከነዚህ የቁስ አካልና የኃይል ፍጥነትጣቂዎች መካከል እጅግ አስገራሚና ኃያል መመጣጠን ወይም ሚዛን ተከስቶታል፡፡

ከነዚህ ውስጥ የክዋክብት ክምችቶች (Galaxies)፤ ከዋክብት፣ ፀሀይና በዙሪያዋ የሚገኙ መሬትን ጨምሮ ፕላኔቶችን የጠፈር አካላትን ያካተተ ሥርዓተ-ሚዛን ተፈጠረ፡፡ በሌላ አባባል «የፊዚክስ ሕጎች» ብለን የምንጠራቸው ስርዓቶች ሲሆኑ በመላው ዓለም የማይለወጥና እንደ ወጥ ቋሚ መስፈርት ወይም የመለኪያ አህደ ማለት ነው፡፡ ይህ ሁሉ ሊሆን የቻለውም ከአብይ ፍንዳታው በኋላ በተቀነባበረ ሚዛን ነው፡፡ ምክንያቱም ፈንዳታው ይህንን ረቂቅ የሆነ ሚዛን ወይም አንጻራዊ ግፊት ማምጣት አይችልም፡፡ በእውነት ዓለም የምናያቸው ብዙ ፍንዳታዎች ሲጎፉ ሲያጠፋና ሲያወድሙ ነው የምንመለከተው፡፡ ስለብነት የክል የሉቶምና የሐይድሮጂን ቦንብ ፍንዳታዎችን፣ ሰደድ አሳት፣ የዕለተ-ገምራ ፍንዳታ፣ የስርዓተ-ፀሀይ ፍንዳታዎችን ያየን እንደሆነ ውድመታቸው የከፋና የተደለሌ መሆኑን እንመለከታለን፡፡ ስለዚህ ከተፈጥሮ ባህሪ ውጭ የሆነ አንድ መለኮታዊ ሀይል (Super natural) ከፍንዳታው በስተጀርባ መኖሩን ያሳያል፡፡ እነዚህ የጠፈር ብትንታኝ አካላት ኋላ ላይ በተፈጠረ መያያዝ ወይም ሚዛን ስርዓተ-የሳያዘ አካል መኖር አለበት፡፡ እርሱም «ፈጣሪ» ነው፡፡ ይህንን ጥያቄ የኋላኋላ ስህተታቸውን እምነው የተቀበሉና ለአብይ ፍንዳታ ንድፈ ሀሳብ ተቀናቃኝ ሆነው የቆዩት ስር ፍሬድ ሆሊ በደንብ ሲያብራሩት፡-

«Big Bang ፍንዳታ ከአንዲት ነጠላ ነጥብ ፍንዳታ መነሳቱን ሲያትት ነገር ግን ፍንዳታ ቁስ-አካል አርስበርሱ እንዲበታተን ያደርጋል፡፡ Big Bang በኋላ ላይ ምስጥራዊ በሆነ ሁኔታ አንጻራዊ የርስ በርስ ትስስር/የመገፋፋት ሀይል / በአንድ ቦታ ሲረጋ ችሎታል፡፡»¹⁰ ብለዋል፡፡

ስር ፍሬድ ሆሊ እያይዘው ሲናገሩ የBig Bang አስገራሚና ወጣ ያለው ገፅታ «ምቹ የመኖሪያ ዓለም» መገኘቱ ነው፡፡ ይህ ሕይወት የሚኖርበት ምቹ ፕላኔት ሁኔታ እጅግ ውስብስብ በጭራሽ ሊሆን የማይችል እንደው በእጋጣሚ ተከሰተ ብሎ ለመናገር የማይሆን አስተሳሰብ ነው ይላሉ፡፡ በዚህ ዙሪያ ፕሮፌሰር ፓውል ዴቪስ የተባሉ ዝነኛ (theoretical physicist) እንደገለጹት « ከፍንዳታው ሊገመት

¹⁰ W.R. Bird, *The Origin of Species Revisited* . Nashville: Thomas Nelson, 1991; originally published by Philosophical Library in 1987, p. 462

የማይቻል ረቂቅ መገፋፋት በተመጣጠነና ወጥ በሆነ ሁኔታ እንዴት
እየሰፋ መሄዱን ተጠሰ?» የሚገርምና ተለምር መሆኑን ድምዳሜ ላይ
ለመድረስ ችለዋል። እንደ ፕሮፌሰሩ አገለለፅ

«ከአባይ ፍንዳታ በኋላ ፍጥረተ-ዓለም የመለጠጥ ፍጥነቱ ቅንጣት
ታክል ለውጥ ቢያሳይ፡- ሌላው ቀርቶ የአንድ አንድ ቢሊዮንኛ
(1/1000 000 000) ሰከንድ እንኳን ልዩነት ቢያመጣ፡- አንድም
በፍጥረተ-ዓለሙ ውስጥ የሚኖር ኮከብ እንኳ ባልተመሰረተ
ነበር» ይላሉ። «እጅግ በጣም ረቂቅ በጥንቃቄ የተሞላ ልኬት
መሰረት የተመላው ፍጥረተ-ዓለም መዘርጋት መሰረታዊውን
ሕልውና በሚጠብቅ መልኩ ራሱን ጠብቆ ፍጥረተ-ዓለሙ
ለዝነተ-ዓለም እየተለጠጠ ይኖራል። ከተለመደው ፍጥነት
ለቅፅበት ቢዘገይ ሙሉ ለሙሉ በዚያች ቅፅበት እንዳለ
ይወድማል ወይም (collaps) ያደርጋል። በአንጻሩ ደግሞ ጥቂት
ቢፈጥን ፍጥረተ-ዓለሙ የጠፈር አካላትን ጨምሮ ዳግም
ላይመለሱና ላይገናኙ ሙሉ ለሙሉ ይበታተኑ ነበር። በሁሉም
ሰው ሕሊና ሰለዚህ ጥንቃቄ የተሞላበት ረቂቅ የሆነ መሳሰብ
አለም የርስበርስ እንግራዊ መገፋፋት። የፍጥረተ-ዓለሙን
የመስፋፋት ፍጥነት ሚዛናዊ በሆነ ሁኔታ ተጠብቆ መኖሩ
እንዲችል ያደረገው መሰከታዊ ህይወት መኖሩን ያመለክታል።
በሁለቱ ምክንያቶች መካከል ያለው ቀጭን መስመር ላይ
ለመውደቅ ድንገተኛ መቅሰፍት ቢያጋጥመው በአንድ ሰከንድ ጊዜ
ውስጥ ጋይም ቀደም ከነበረው የመለጠጥ ገድፍ የፀና መሰረት
ባይኖረው ኖሮ በአርግጠኝነት የመዘርጠጥ ፍጥነቱ 10-18 እጥፍ
የሚያክል ልዩነት ያመጣ ነበር።ይጅው ልዩነት በመካከሉ
የተፈጠረውን ረቂቅ መመጣጠን ለማዘገብ በቂ ናት።የፍጥረተ-
ዓለሙ የመፈንዳት ብርታት ሙሉ ለሙሉ በማይታመን ሁኔታ

በትክክለኛ የሰበት ሀይል የተመጠነ ነው ማለት ይቻላል። ይህ ሚዛናዊ ሀብር የተፈጠረው በአሮጌው ወይም በድርው Big Bang ነው። ነገር ግን ይህ ሊሆን የቻለው በፍንጭታው እማካኝነት የተፈጠረ አይደለም። ነገር ግን አጅግ በረቀቀና ጥባባዊ በሆነ ሁኔታ የተለካ ሚዛን ስለሆነ ነው።¹¹

የፊዚክስ/የተፈጥሮ ሕገጋቶችም አብረው ከ Big Bang ጎድፍ ሀሳብ ተያይዘው ሊከሰቱ ችሎዋል። ይህ የፊዚክስ ሕግ ሳለፉት 15 ቢሊዮን አመታት እንደም ሳይለወጡ ኖርዋል ወደፊትም ሳይለወጡ ይኖራሉ። ይህንን የፍጥረት-ዓለም ሕገ-ሚዛን (Equilibrium) ከ1400 አመት በፊት በቁርአን እንደሚከተለው ተጠቅሰዋል፡-

«ለማይንም ከፋ አድርጎ አጻናት። በላይዋም ሚዛኑን አስቀመጠ። ሚዛን ላይ አትበድሉ በትክክል መዘኑ ሚዛንን አታጉድሉም።» (ቁርአን 55:78)

የቁስ አካል /አተም አፈጣጠር

አተምን ጨምሮ ለገንዘብ ግልጋሎት የምናውለው ቁሳቁስ የተገኘው ከአብይ ፍንጭታ ወይም ከBig Bang በኋላ ነው። እነዚህ አተሞች በእንደነት መላውን ፍትረት-ዓለም ጨምሮ ውስጣዊ ስርዓቱን ማለትም ከዋክብቱን፣ መሬትን፣ ስርዓተ-ፀሀይን ጨምሮ የተሰሩት ከዚህ ቀስ ወይም አተም ነው። አተም በፕላንቶችን መሬት ላይ ሕይወት ያላቸው ነገሮች ምስረታ ግብአት ሆነዋል። በዙሪያችን የምንመለከተው ነገር በሙሉ። መሳ አካላችን ጨምሮ የተቀመጡበት ወንበር፣ አሁን እያንበቡት ያለው መፅሀፍ፣ ከቤትም መስኮት እሻግረው የምያዩት ሰፊ የተንጣለለው

¹¹ . W.R. Bird, *The Origin of Species Revisited* , Nashville: Thomas Nelson, 1991; originally published by Philosophical Library in 1987, pp. 405-406

ህዋ፣ የምንረገጠው ስፈር፣ የምንመገባቸው ፈራፍሬዎቹ፣ ለፀዋቶቹ ሁሉም ባጠቃላይ የዚሁ ቁስ አካል (አተም) ግንባታ ውጤት ነው።

ታዲያ አተም ምንድን ነው? እንዴት ለሁሉም ነገር ግንባታ መሰረት ሆነ? ምን ዓይነት ለውቃቶር ለሰው? የአተምን መዋቅር ስንመረምረው እጅግ ወጣ ያለ ልዩ ንድፍና ስርዓት እንዳለው እንመለከታለን። ማንኛውም አተም መዕከላዊ ክፍል ወይም (nucleus) የአቶም እንብርት ሲኖረው፡- በዙሪያው ፕሮቶንና ኒውትሮን አብሮት አሉ። ከዚህ በተጨማሪ የአቶሙን እምብርት ወጥ በሆነ ፍጥነት በምህዋራቸው በዙሪያው የሚሸከረከሩ ኤሌክትሮኖች አሉ። እነዚህ ኤሌክትሮኖች በአማካይ ፍጥነት በአንዲት ነጠላ ሰከንድ 1000 ኪሎ ሜትር ይሸከረከራሉ። በአንድ አቶም ውስጥ ያሉት የፕሮቶንና የኤሌክትሮን መጠን እኩል ናቸው። ለዚህ ምክንያቱም ሁለት ተቃራኒ ዕንጅሮች ማለትም የፕሮቶን ፖዘቲቭ ቻርጅና የኤሌክትሮን ኔጌቲቭ ቻርጅ ሁሉም እኩል መጠን ስለሚኖራቸው ነው።

ከሁለቱ አንዱ ልዩነት ቢያመጣ አተም የሚባል ነገር አይኖርም። በመካከላቸው ያለው ኤሌክትሪካዊ ስበት መጠን (electro magnetic balance) ይዘባል። በአቶም ዕምብርት (nuclues) ዙሪያ ያሉት የፕሮቶን የኒውትሮንና የኤሌክትሮን ሞሎኪውሎች የተረጋጉ አይደሉም። ሁሉም በምህዋራቸው አንዱ የሌላውን መስመር ሳያዛባ በአተሙ ዙሪያ ይራወጣሉ። ይህ ፍጥነት አንዱ ከአንዱ የሚመጥን ነው።

ስለዚህ ለአተም መኖር ትልቅ ነገር ያበረከታል። በዚህ ምክንያትም ምንም ስርዓት አይዛባም። ለውጡ ሳይዛባ ተጠብቆ ይኖራል። ይህ ትዕይንት በከፍተኛ ስርዓትና ቅደም ተከተል የተቀነባበረና ምንም ነገር በሌለበት ነገራቸውም ሊገኙ የቻሉበት ከታላቁ አብይ ፍንዳታ በኋላ ነው። እንደውም Big Bang ከቆጥጥር ውጭ ሆኖ ያለ ፕሮግራም በአጋጣሚ

የተፈጠረ ፍንዳታ ቢሆን ኑር። የሚከተለው ቀውስና ደመናፍሳዊ ክስተት ከቁጥጥር ውጭ ሆኖ ተባታትኖ በቀረ ነበር። በርግጥ እንከን የለሽ ስርዓት ከፍጥረተ-ዓለሙ ጀምሮ በኋላ በየ ቦታው ተደንግጓል። ለአብነት ያህል አተሞች የተሰሩትም በተለያዩ ግዜና ቦታ ነው።

ነገር ግን እጅግ በጣም የተደራጁ ከመሆኑ አንጻር በአንድ ፋብሪካ የተመረቱ ይመስላሉ። በመጀመሪያ ደረጃ ኤሌክትሮኖች ኒውክሊዮን ካገኙ በኋላ በዙሪያው ይሸከረከራሉ። ከዚያ በኋላ አተሞች እርስ በርስ ተገናኝተው ቁስ አካል ይገነባሉ። ታዲያ የእነዚህ ሁሉ ቅንጅት ውጤት፡- በዓለማችን ላይ በገሀድ የምንመለከተውን ውስብስብ መዋቀርና ትዕይንት እንዲመሰርቱ አስችሏል። ስለዚህ ይህ ውስብስብ ነገር ሁሉ ትርጉምና አላማ ያለቸውና ምክንያታዊ ነገሮች መሆናቸውን መረዳት ያሻል። በዚህ ፍጥረተ-ዓለም አላስፈላጊ ጥቅም የለሽና አላማ የለሽ የሚባል አንድም ነገር የለም። እያንዳንዱ ረቂቅ ደቂቅ አሁንም ሆነ ግዙፍ አወቃቀር ያለው ነገር በሙሉ ዘርፈ ብዙ አላማ ያለው ነው።

እነዚህ ገሀዳዊ እውነታዎችና መረጃዎች የፈጣሪ መኖር ልዩ ምልክቶቹ ናቸው። እርሱም የሁሉም ነገር ባለቤት ነው። እያንዳንዱ ነገር የተገኘውም በርሱ ፍላጎትና ፍቃድ ነው። ከርሱ ቁጥጥርና እዝ ውጭ አንድም ነገር የለም። በቁርአን ውስጥ ፈጣሪ ስለፍጥረታቱ ሲያወላ እንዲህ ይላል።

«እርሱ ያ ሰማያትንና ምድርን በእውነት የፈጠረ ነው። እንዲሆን የሻውን ነገር «ሁን» የሚልበትንና ያም ነገር ወዲያውኑ የሚሆንበትን ቀን አስታውስ ቃሉ እውነት ነው።» (ቁርአን 6 : 73)

ከ Big Bang በኋላ

«በእርግጥ አንድ የማይካድ እውነታ አለ። እርሱም ፍጥረተ-ዓለሙ ዓላማና ገብ እንዳለው አሙን መሆን ነው። በአጋጣሚ አሊያም በአድል የተገኘ አይደለም። አንድዳንድ የዋሽ ሰዎች አመለካከት

ፍጥረተ-ዓለም ድርግም ነበረ ወይሬትም ይኖራል። የሚል ለስተያየት ሊኖራቸው ይችላል። ይህ ተራና ከንቱ ለመለካካት ነው። እኛ ነታችንም በዚህ ፍጥረተ-ዓለም ላይ ድንገተኞች ነን ብለን እናስባለን። እንደዚህ ላይነት የተዛባ ለመለካካት ለሁን ባለገበት ፍጥረተ-ዓለም ትክክለኛና ቀናሊ ለመለካካት እንዲኖረን ለይረጋገጥም። እኔ እንደማስብው ፍጥረተ-ዓለም ለሁን ከተሰጠው ሲያሚ በተለየ መልኩ ጥልቅና የሰፊ ነገር ነው። ስለ ለፈጣጠሩ እንኳ ቢሆን ቅንጣት ታክል ፍንጭ ነው ያለን። ስለዚህ ፍጥረተ-ዓለሙ እንደሰፋቱ የሰፊ ዓለማዊ ያለው ነው።)።¹²

ከላይ ያየነውን ሀሳብ የሰጡት ሮዴር ፔንሮስ ጥሩ የአመለካከትና የግንዛቤ ማዕድ ጠቁመውናል። በሌላ አበባላቸው ጠቡ ሰዎች ስለፍጥረተ-ዓለም ያላቸው የተሳሳተ ግንዛቤን ለመጠቀም ፈልገው ነው። እንከን የለሽ ለፈጣጠሩንና ካለምንም መገኘቱን በተሳሳተ መልኩ ተረድተውት እነርሱ ግን ያለምንም እፍረት ለሰማና ምክንያት ሳይኖራቸው በፍጥረተ-ዓለሙ ላይ የፍጥረታት አንዱ ለባል መሆናቸውን ዘንግተው በከንቱ ፍልስፍና ይኖራሉ። ነገር ግን እንዴት ፍጥረተ-ዓለሙን እንደዚህ ተራ ለድርገን እናስበዋለን? በርግጥ ዛሬ ላይ ይሄንን እንከን የለሽ ለስገራሚ ስርዓት ሊመሰረት የቻለው? ከ Big Bang ፍንጻታ በኋላ ነው።

ይሄንን ቁርጻናዊ እውነታ የሳይንስ ማህበረሰብ ለፍጥረተ-ዓለሙ መፈጠር መንስኤ ሆኗል በማለት ለዕድቀዋል። ይህ ወደረ የለሽና ለስደማሚ ፕላንና ስርዓት ፍጥረተ-ዓለም የተገኘው በመለኮታዊ ኃይል መሆኑን ይጠቁማል። ፈጣሪም በእውቀቱ ወሰን የለሽ ኃይልና ጥበበኛ ሲሆን እርሱም ቁስ ለካልን ካለምንም ያኖረ ነው። እርሱም በፍጥረታቱ ላይ ዘውታሪ! ተቆጣጣሪና! ለስተናባሪና ለስተዳዳሪ ነው። ፈጣሪ ለምላክ

¹² . Stephen Hawking, *A Brief History of Time: A Reader's Companion*, edited by Gene Stone, 1993, p. 142

የሰማያትና የምድር ገዥ በመካከላቸውም ሆነ በውስጣቸው ያለውን በሙሉ የሚያስተዳድር ነው።

ይህ ሁሉ መረጃ የሚያሳዩን በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ገና የነበረው የቀሳዊ ፍልስፍና ቀነኛ በ21ኛው ክፍለ ዘመን የተደረገው ሳይንሳዊ የጥናትና የምርምር ውድቅ መሆኑን ያስገነዝበናል። እንደ ቀን ደግሞ ቀሳዊ ፍልስፍና ታሪክ ሆኖ ጎሳ ቀርና ከንቱ እምነት በማራመድ ሳይንስንና ለማከንዎን በመፃረር የበዙ ህዝብ አመለካከትን ያዛባ ታሪካዊ ውግዘት የሚደርስበት ቀን በርግጥ ሩቅ አይደለም። ምክንያቱም የሰብአዊውን ፍጡር ለፍጥረተ-ዓለሙ የተካላሽ አመለካከት እንዲኖረውና ለአምላክ ተገዥና ህግጋቱንም ገቢራዊ እንዳያደርጉ ግብታዊና ቀሳዊ ፍጥረት እንዲሆኑ ተጽዕኖ ስር አሳድሮዋል።

በሰማይና በመሬት ላይ የሚስተዋሉ ምልክቶች

እንበልና እርስዎ የእንደ ትልቅ ከተማ በውስጡ ካለው በሚሊዩን የሚቆጠር ህልቆ መሳፍርቱን ጨምረው አቋቋሙ ይባል። በዚያ በቋቋሙት ከተማ ውስጥ ሰማይ ጠቀስ ሕንፃዎች! መንታ መንገዶች! የባቡር ሃዲዶችና ጣቢያዎች! የእየር ማረፊያዎች! ትላልቅ የገበያ አዳራሾች! አውራጎዳናዎች! ወንዞች! ሀይቆች! ደኖችና ሌሎችም በርካታ ነገሮች ሲኖሩ በከተማው ውስጥ የሚኖርው በሺዎች የሚቆጠር ህዝብ በአውራ ጎዳናዎች ተንቋለዋል። በየቤቱም ሆነ በየመስሪያ ቤት ያለው ሕልቆ መሳፍርት ህዝብ ጨምሮ ሁሉንም በዝርዝር ግምት ውስጥ ከተው። ለላው ቀርቶ የትራፊክ መብራቶች ፖስታ ቤቶች የማስታወቂያ ሰሌዳዎ የአውቶብስ ፌርማታዎችንም ሳይቀሩ ግምት ውስጥ ከተቷቸው።

ታዲያ እንዲህ ለከተማው እንግዳ ግለሰብ ወደርሶ ይጠጋና «ይህ የምታዩት ከተማና በውስጡ የሰፈረው ህልቆ መሳፍርት በሙሉ

የተመሰረተው አንድ ትልቅ ገደል በፈጠረው ፍንዳታ ፍንጥርጣሪ ነው። ሌሎች የግለሰቡን የእእምሮ ሁኔታ በቅፅበት ማሰብ አይጀምሩምን? እርሶ ግን ስለከተማው ጥላን ዝርዝር መረጃ የውቃሉ። እያዳንዱን ነገር በጥንቃቄና በከፍተኛ ውድ መስዕዎት ያቋቋሚት ከተማ ናት። እንበልና የከተማዋን መሰረት ሙሉ ለሙሉ አስተካክለው ቢጨርሱና በጥላኑ መሰረት ከሚለፍረው ሕልቆ መሰፈርት አንድ ነጠላ ነገር ቢረሱ አሊያም ቦታ ቢያቀያይሩ እጅግ ስህተቶች በመሰረቱት ከተማ ላይ ምቹ ስርዓትና ሚዛን ላይ እንከን ፈጥሮዎቻት እያስተውሉምን ?

እኛም እየኖርን ያለንበት ዓለም በዚህ መልኩ ይሄንን ሁሉ ሀልቆ መሳፍርት አካቶ ያቀፈ ነው። ከነዚህ አባላት የእንዱ አለመኖር በመሬት ላይ የሀይወት ግብአተ መሬቷ ሲፈፀም እንደሚችል ያምናሉን? ጠቅላላ የፍጥረት-ዓለሙ ስርዓት ሲወድም ። እንደሚችል ያውቃሉን? እያዳንዱ ዝርዝር ጉዳይ ከትንሹ የቁስ አካል መሰረት ከሆነው አተም አንስቶ በቢሊዮኖች የሚቆጠሩ ጋላክሲዎች! የክዋክብት ክምችቶች! ጨረቃ! ስርዓተ-ፀሀይ በሙሉ ባማረ ሁኔታና ትስስር ስራቸውን በቅንጅት እውን እያደረጉ መሆናቸው ተረድቷልን? አዎ! ይህ በደንብ የተደራጀ ወደርና እንከን የለሽ ስርዓት በገሀድ እንደምንመለከተው አላማውን ሳይስት ሀላፊነቱን ይወጣል።

ይህ ለቢሊዮን አመታት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ስርዓት ያለሚቋረጥ ተግባሩን እንደሚወጣ እርግጠኞች ነን። ስለዚህ ስዎች ያለሰጋት በገንጠት ለብዙ ዓመታት የሚሆን እቅዳቸውን ይነድፋሉ። ማንም ግለሰብ ፀሀይ በሚቀጥለው ቀን ልትጠፋ ትችላለች ብሎ አይጨነቅም። አብዛኛው ሰው መሬት በፀሀይ የሰበት ሀይል የመሰበር አድል ያጋጥማትና ከዚያም ወደ አንድ ያልታወቀ ጨለማ ቦታ ልትወረወር ትችላለች አሊያም እርሷን ከሚመጥን ግዙፍ ጥላኔት ትላተማለች ወይም ከዚህ መቅለፍት ማነው የሚታደጋት? ብሎ እያስብም።

በተመሳሳይ ሁኔታ ሰዎች ለመተኛት ሲፈልጉ በከፍተኛ መተማመን ነው። የአተነፋፈሰ ስርዓታቸውም ሆነ የልቦቻቸው ምት ልክ እንደሚሆኑት እንደሚያሸልበው ያሸልባል የሚል ስጋት እይታ ለጠርባቸውም ። ነገር ግን ከሁሉም አንዱ ጥቂት ለማይባል ሰከንዶች ስራውን ቢያቆም የህይወታችን ወሳኝ ስርዓት ምን እይነት እደጋ እንደሚገጥመው እሙን ነው። በየ ጥጋጥጉ ዓይኖችንን ከፍተን የምናየው ትዕይንት ሁሉ የምናይበት እይኖችንን ጨምሮ የሰራ መላ አካላታችን የሚገዛ እንድ ህይወት ከበስተጀርባቸው እንደሚቆጣጠረው፤ እንደፈጠረውና እርስ በርስ ያስተሳሰረው መሆኑን ይመሰክራሉ። እርሱም እያንዳንዱን ዝርዝር ነገር ካለመኖር ወደ መኖር -ያመጣው ነው። በተከበረው መለኮታዊ ቃሉም እንዲህ ይለናል፡-

« ያ ሰባቱን ለማያት አንዱን ከሌላው በላይ እድርጎ የፈጠረ (ለምሳሌ) ነው። በአል-ረህማን ማፈጠራ ውስጥ ቅንጣት ጉድለትን አትመለከትም። (የሰማያትን አፈጣጠር) በሚገባ አስተውል! አንዳች ስንጥቅን (ጉድለትን ታያለህ?)» ደግመህ ደጋግመህ አስተውል! ዓይንህ የተዋረደና የደከመ ሆኖ (አንዳች ጉድለት ማየት ተስኖት ወደ አንተ ይመለሳል)» ቁርአን 67:3-4)

በመሬትና በጠፈር ላይ የሚስተዋለው ከስተት በሙሉ ስለፈጣሪው እፍ አውጥቶ ይመሰክራል። የፈጣሪን ልዩ ምልክቶችን ዘርዝረን እንገፋቸው ብንል እያሌ የኢንሳ ይክሉ፣ፒዲያ ጥራዞች አይበቁንም። እነዚህ ገሀዳዊ ሀቆች ትንሽ ቆም ብለን እንድናስብ ያሚያደርጉን መሆናቸውን ስንቶቻችን ነቅተናል?

10 «አል-ረህማን» ከአላህ መልካም ሰዎች መካከል አንዱ ሲሆን ትርጉሙም እድገት ሰጪ ምን ምን ምን ምን ምን ነው።

ሳይንቲስቶች የፈጣሪን መኖር ፍንጭ እያረጋገጡ ነው

እስከሁን ለማየት የሞከርናቸው የፍጥረተ-ዓለሙ ጋህዳዊና ሳይንሳዊ እውነታዎችና ባህሪት የፈጣሪን የመኖር ሕልውና ያህድቃሉ። በሳይንስ የተረጋገጡ አንዳንድ ማጠቃለያዎች ፍጥረተ-ዓለም ፈጣሪ እንዳለው የሚያሳዩ ናቸው። ፈጣሪም እንከን የለሽ ጋያል ጥበበኛና አዋቂ ነው። ፈጣሪን ለማወቅ ህይማኖት ያመለክተናል። ስለዚህ በተላሉ ሳይንስ ህይማኖታዊ ድንጋጌዎችን ለመመርመር ምርጥ ዘዴ ነው። ነገር ግን ዘሬ ላይ አንዳንድ ሳይንቲስቶች በሳይንስ ስም ሁለቱን ነጥላው በአንድ አቋም በመጽናት መሰረቱን ገደዋል። እንደነርሱ አመለካከትም ሳይንሳዊ እውነታዎች የፍጥረትን እውነታ ለማረጋገጥ ጥቅም ላይ መዋል የለባቸውም ይላሉ።

ይህ አቋምም ቀደም ብሎ የነበረው አቲይስታዊ ግንዛቤ የፈጠረው ጠባሳ ሲሆን፡- በሳይንሳዊ ማረጋገጫ ዘዴና ጻታ ግብአት ለምላክን ማግኘት የማይቻል ነገር ነው ይላሉ። እንደነርሱ እቤቱታ ሳይንስና ህይማኖት ሁለት የማይስማሙ ፅንፈኛ አቋሞች ናቸው ይላሉ።

ነገሩን ልብ ብለን ስናየው የአቲይስቶቹ ሳይንሳዊ ግንዛቤ የቅርብ ጊዜ ትዝታ ነው። ከጥቂት ዘመናት በፊት ሳይንስና ህይማኖት እርስበርሳቸው የማይጣረሱ ነበሩ። ሳይንሳዊ እውነታዎችም የፈጣሪን መኖር ማረጋገጫ መገደቻም ነበሩ። ከጊዜ በኋላ የተከሰተው የአቲይስቶች ግንዛቤ መሰረት ያደረገው የቁሳዊነትና የግብታዊነት (positivist) ፍልስፍና በ18ኛውና በ19ኛው መቶ ክፍለዘመን የተጋረጠ መጤ አመለካከት ነው። በተለይ የስነ-ቅሪት ተመራማሪ የነበረው ቻርልስ ዳርዊን በ1859 ከረቀቀው የስነ-ዝግመተ ለውጥ ገድፈ ሀሳብ (Theory of Evolution) በኋላ ነው። የቁሳዊ ፍልስፍና ሪዕዮተ-ዓለማዊ መሰረቱን የያዘው ከዚህ ገድፈ-ሀሳብ ነው። ህይማኖታዊ ትንታኔዎችን ወደጎን በመተው ገድፈ-ሀሳቡን ለማራጭ አድርገው ያዙ።

እንደ ስነ-ምግባር ለውጥ ንድፍ ሀሳብ መሰረት ፈጥረት-ዓለም ባጋጣሚ የተከሰተ እንጂ ፈጣሪ የሚባል ነገር የሌለው ነው አሉ። ከዚህ አዳም ጋር በተያየዘ ብዙ ቢወዛገቡም የኋላ ኋላ ሀይማኖት ከሳይንስ ጋር የሚጣረስ የእውቀት ሳንክሳር ነው ብለው ፈረዱት። ለአብነት ያህል ብሪታኒያውያን ለጥጊዎች ሚካኤል ቤደንት! ሪቻርድ ሌህ እነ ሄነሪ ሊንኮን በጉዳዩ ላይ እንዲህ በማለት ፅፈዋል፡-

«አይላክ ኒውተን ከነበረበት አንድና ግማሽ ክፍለ ዘመን በኋላ አሊያም ከቻርልስ ዳርዊን ግማሽ ምዕተ-ዓመት በፊት ሳይንስ ከሀይማኖት ተለይቶ አይታይም ነበር። የጎሳ ቁርኝትም ነበረው። ከሳይንስ ጋር ከፍተኛ ክብር ይሰጠውም ነበር። ነገር ግን በዳርዊን ጊዜ የነበረው ሳይንስ ሀይማኖት ለዘመናት ፍፁማዊ መለኮታዊ ራዕይ መሆኑ ተዘንግቶ ከሰንጠረዥ እንዲወጣና ከሳይንስ ጋር እንዲፋታ ተበይኖበታል። ከዚያ በፊት እንደሚታወቀው መለኮታዊው ሕግ ለሁሉም ምንጭና የጸና መሰረትም ነበረው። ይህ መሆኑ ቀረና የኋላ ኋላ የዳርዊን ግዜ ሳይንስና ሀይማኖት እንዳይጣጣሙ አድርገው አጣረሱ። ከዚያ በኋላ ሳይንስና ሀይማኖት አብረው ሊጓዙ አልቻሉም። ብዙም ሳይቆይ እርስ በርስ አቃረኗቸው። የሰው ልጅም ከሁለት አንዱን ለመምረጥ ተገደደ።» ብለዋል።

ከላይ እንዳየነው በሁለቱ መካከል የመለያየት አደጋ አጣጠው ርዕዮተ-ዓለማዊ ሆነ። አንድዳንድ ሳይንቲስቶች በቁሳዊ ፍልስፍና ፅኑ እምነት ነበራቸው። እነርሱም ፍጥረት-ዓለም ፈጣሪ የለውም ለማለትና ከዚህ ፅንሰ-ሀሳብ የተለያዩ ንድፍ ሀሳቦችን ለመንደፍ ተገደዱ። በተለይም የስነ-ምግባር ለውጥ (Evolution theory) እጅግ በጣም እስፈላጊ ግብአት ሆኗቸዋል። በስነ-ከዋክብት ጥናት የተወሰኑ ፅንሰ-ሀሳቦች ሊመሰርቱ ችለዋል። «steady state theory» በመባል ይታወቃል።

ነገር ግን እነዚህ በሙሉ የፈጣሪን ህልውና የማይቀበሉ ነበሩ። ከላላፍናቸው ትምህርቶች እንደተመለከትነው፡- ሳይንስን የተፃረረ መሆኑ ተደርሶበታል።

ዛሬም ቢሆን እንዳንደች ፅንሰ ሀሳቡን የሙጥኝ በማለት ሁሉንም ላለመቀበል የሚያደርጉት ወግ አጥባቂነትና ግብታዊነት ይስተዋላል። ይህ ሁሉ በፈጣሪ ላይ ላለማመን የሚደረግ አዝማሚያ ነው። ታዋቂው የእንግሊዝ የሰነ-እንስሳትና የአዝጋሚ ሰውጥ ተመራማሪ D.M.S. ዋትሶን እርሱና መሰል ጓደኞቹ የዝግመተ ሰውጥ ቀነና አቀንቃኝ የሆኑበት ምክኒያት ሲያብራራ

«ነገሩ የዝግመተ-ሰውጥ ንድፍ ሀሳብ በቀጥታ ዓለም አቀፍ ተቀባይነት እንዲኖረው ተደርጓል። ይህ ማለት ደግሞ በሉጂክ የተደገፈ ጠንካራ መረጃ ያለው እውነታ ነው ማለት አይደለም። ነገር ግን ለዚህ ግልፅ ተአምርና ልዩ ፍጥረት ብቸኛው አማራጭ ስለሆነ ነው።»¹⁴ ብለዋል።

እንደ ዋትሶን አባባል « ልዩ ፍጥረት» ማለት የአምላክ ፍጥረት ነው። እነዚህ ሳይንቲስቶች እውቅና እንደሰጡት ከሆነ «የማይቀበል» ነገር ብለው ሲደመድሙ በርግጥ ሳይንሳዊ መረጃ አለውን? ያለጥርጥር አይደለም ቀደም ብሎ የነበረው ሳይንስ የፍጥረትን እውነት ያረጋግጣል። ለዚህም ምክንያቱ ዋትሶን ይሄንን ጋህዳዊ እውነታ ያልተቀበለበት ምክንያት የፈጣሪን የመኖር ጥያቄ ላለመቀበል ነው። ውሳኔው ከርሱም ውጭ ባሉ የዝግመተ-ሰውጥ ንድፈ-ሀሳብ አቀንቃኞች ተመሳሳይ ነው። የዚህ ንድፈ-ሀሳብ አራማጆች በርግጥም በሳይንስ ስም ቁማር ተጫውተዋል። ለምን ቢሉ ለቁሳዊ ፍልስፍና አላማቸው ሳይንሳዊ አስመስለው ቀለም ቀብተው አጣመው አቅርበዋል።

¹⁴. D.M.S. Watson, "Adaptation", *Nature*, no. 124, p. 233

በሀርቫርድ ዩኒቨርሲቲ የጂኔቲክስና የዝግመታዊ ሰውጥ ንድፍ ሀሳብ ተመራማሪ የሆኑት ሪቻርድ ሊዊንቴን በዚህ ጉዳይ ላይ ሀሳባቸውን ሲሰነዝሩ፡-

«ይህ ጉዳይ በሳይንሳዊ የትንተና ዘዴ መሰረት የዚህን ዓለም ከሰተት በቀሳዊ ትንታኔ ንድፈ-ሀሳብ ሳይንሳዊ ማጠቃለያ ነው ተብሎ እንድንተበል የተደረገ አይደለም። ነገር ግን ቀድሞም የነበረው ግጭትና ብሶት የወለደው ሲሆን ወደ ቀሳዊ ፅንፍ ጎልቶ እንዲወጣና ትኩረትን የሳበ እንዲሆን በመደረጉ ነው። ፅንሰ-ሀሳቦቹ ለቀሳዊ ትንታኔን ወልደዋል። ነገር ግን የፈለገውን ያህል ግብታዊና ደመናዊም ቢሆንና የማያረካ መሰረተ ቢሰ እንኳ ቢሆን ቀሳዊነት ፍፁማዊ ነው። ስለዚህ መለኮታዊ መሰረት ነው ብለን በር እንከፍታለን።»¹⁵ ብለዋል።

በሌላ አካባቢ ዛሬ ላይ ይህንን አካባቢ ቆም ብለን በታሪክ መሀደር ስንመለከተው ከቀሳዊ ቀንና የእምላክን መኖር በመረጃ ካረጋገጡ ሳንቲሰቶች ጋር ሆኑና ጀርባ ሆኑዋል። ሳይንስም ብቸኛው ዳኝ በመሆን የእምላክ መፈለጊያ መንገድም ሆኑዋል። እንደውም አንዳንድ ብቅ ያሉ አዝማሚያዎችም በዩናይትድ እስቴት creationism እና «Intelligent design» የተሰኙ የዘርፉ መጠሪያዎች ሲሆኑ ሕይወት ያላቸውና የሌላቸው ነገሮች በፈጣሪ መገኘታቸውን በሳይንሳዊ ዘዴ ማረጋገጫ ዘዴ ነው።

ይህ የሚያመለክተውም ሳይንስና ሀይማኖት ምንም የማይጠረሱ የመረጃ ምንጮች መሆናቸውን ወደ ቀድሞ ስምምነታቸው እየተመለሱ

¹⁵ Richard Lewontin, "Billions and Billions of Demons", *New York Review of Books*, January 9, 1997, p. 28

መሆናቸውን ነው የምንረዳው። እንደውም ከቀድሞው የሳይንስ እመላካካት በተለየ መልኩ ሀይማኖታዊ እውነታዎች የሚረጋገጡበት ፈፁማዊ ዘዴ እየሆነም መጥቶል።

በሀይማኖትና በሳይንስ መካከል በተፈጠሩ አንዳንድ ቅራኔዎች መንስኤው የአንዳንድ ሀይማኖቶች ከእውነት የራቁና ኢ-ሳይንሳዊ መመሪያ ስለሚከተሉ ነው። ነገር ግን ከንደነዚህ አይነት መሰረታዊ ችግር ኢስላም ንፁህ ነው። ንፁህና እውነተኛውን የእምላክ አላህ(ሱ.ወ)¹⁶ መለኮታዊ ራዕይ ስለሆነ ነው። እንዲሁም ኢስላም ሳይንሳዊ ግኝትን ያበረታታል። በተዘዋዋሪም ፍጥረተ-ዓለሙን ማጥናት ፈጣሪን ከመፈለግ ዘዴዎ አንዱ መሆኑን ያወሳል። በዚህ ዙሪያ ላይ ቁርአን የሚከተለውን ይለናል።

«ከበለጸገው ያለውን ሰማይ አንዳች ሽንቁር የሌለው አድርገን እንዴት እንደገነባነውና እንዳስዋብነው አያዩምን? ምድርንም ዘረጋናት። ከበላይዋም ጋራዎችን አቆምን።ከውስጧም አስደሳች የሆኑ (የእጽዋት) ዓይነቶችን ሁሉ አበቀለ።ከሰማይም የተባረከ ውሃን አወረድን።በርሱም አትክልቶችንና የሚታጨድን (አዝመራ) አበቀልን።»(ቁርአን 50:6-7-9-10)

ከላይ ባየነው የቁርአን አንቀፅ መሰረት ቁርአን ሰዎች ሁሉም እንዲመራመሩና በሚጥሩበት ዓለም ማንኛውንም ነገር በምክንያትና በምርመር እንዲያውቁ አበክሮ ይናገራል። ስለዚህ ሳይንስና ሀይማኖት ይደጋገፋሉ። ግለሰቦችንም ካለዋቂነትና ከመሀይምነት ቀንበር ይታደጋቸዋል።

ግለሰቡ በተረጋጋና በሰከነ መንፈስ እንዲያሰብ ያሳስባል። አንድ ግለሰብ ለፍጥረተ-ዓለም ያለውን ምዕናባዊ እይታ ሰፊ እንዲልና የእምላክን ተእምራዊ ስራ በፍጥረተ-ዓለሙ ስራት ላይ ማስተንተን

¹⁶ (ሱ.ወ) አላህ ጥራት ይገባው ማለት ነው።

እንዳለበት ሊሰላም ያዘዋል። ታዋቂው ፊዚዥስ ማዳክስ ፕላንክ እንዳሉት።

«ማንኛውም ግለሰብ በቁም ነገር ሳይገላጭ ምርምር ለመስራት ከፊለላ ሳይንስ ቤተ-መ-ከራ መግቢያ በሩ ላይ ህይማኖት ከሌለህ ለትግብ ይህ ልዩ ባህሪ በእውነተኛና በትክክለኛ ሳይንቲስቶች ዘንድ ያለ የማይሻር ባህሪ ነው።»¹⁴ ብሏል።

ፍጥረተ-ዓለሙ ለካቶ ከያዘው ነገር በአጋጣሚ ተብሎ የሚገለፅ ነገር ለይደለም። ብዙ ሳይንቲስቶች በዚህ ታላቅ እውነታ የተሳሳተ ድምዳሜያቸውን ወደ ጎን ጥለው ስምምነት ላይ ደርሰዋል። ፍጥረተ-ዓለሙን ባጤኑ ቁጥር ከአንድ እውነታ ጋር ይፋጠጣሉ። እርሱም እንከን የለሽ ስርዓት በሆነው ፍጥረተ-ዓለም ይማረካሉ። እያንዳንዱን ለዳዲስ ግንት የፍጥረትን እውነታ ያለ ምንም ቅድመ ሆኔታ ያረጋግጣል። በርካታ ቁጥር የላቸው የዘመናችን ፊዚስቶች የፍጥረትን እውነታ ለዕድቀዋል። ከ21ኛው ክፍለ ዘመን ሳይንቲስቶችና ለስትሮናመርስ ለንዱ የሆኑት ዴቪድ ዳርሊንግ እንደሚሉት፡-

«አንድ ወቅት ምንም ነገር ከሌለበት ድንበር ላይ ከዋክብትም ሆኑ የኮከብ ከምችት (galaxies) ከልንበረበት ከአንድ የልብ ምት በፊት ፍጥረተ-ዓለም (universe) መጠኑ ይህ ነው በማይባል ግዙፍ ፍንዳታ ተጀመረ። ፍንዳታውም ቁስ ለካልና ህይልን ጨምሮ በማይታሰብ ሁኔታ የአሁን ቅርፅ ያዘ። በፍጥነትም ህዋው እየሰፋና እየተሰጠጠ በመሄድ ላይ ያለው ይህ የምታዩት ፍጥረተ-ዓለም በአንድ ወቅት የአንድ ሰከንድ አድሜ ነበረው። በመነጣጠል እርስ

14. Henry M. Morris, *Men of Science Men of God*, Master Books, 1992, p.13

በርስ ተለያይቷል። በመጨረሻም ለዚህ ህብር ያለው ፍጥረት በመሱ መሰረተ-አጥንት ሆኖታል።¹⁵ ብለዋል።

ብቻ ባጠቃላይ መልኩ ሁሉም ማለት ይቻላል በተለያዩ ሳይንሳዊ የጥናት ዘርፎች ላይ ያሉ መሰራቾች ለአምላክና ለመሰከታዊ መፅሐፍቱ እጅ እየሰጡ ነው። በታሪክ ውስጥ ጎልተው ከሚታወቁ ተላላቅ የፊዚክስ ሌቶች እነ ኒውተን፣ ፈራዳይ፣ ኬልቪን እና ማክስዊልን ጨምሮ በርካቶቹ ሳይንቲስቶች ለአብነት የሚጠቀሱ ናቸው።

በታላቁ ፊዚዥክስ ሳይንቲስት አይሳክ ኒውተን ወቅት እንደሚታመነው የተለያዩ የጠፈር አካላት ፕላኔቶች የሚደርጉ እንቅስቃሴዎች በተለያዩ ሕግ ነው ተብሎ ይታመን ነበር። የኒውተን እምነት ግን የህዋውም ሆነ መሬት ምንጫቸውና ፈጣሪያቸው አንድ ስለሆነ የግድ አንድ አይነት ተመሳሳይ ሕግና ስርዓትን ይከተላሉ በማለት እንዲህ ብለዋል፡-

«ይህ እጅግ በጣም ወደር የለሽና ውብ የሆነ የፀሐይ፣ የፕላኔቶችና የኮሚቶች ስርዓት በበላይነት የሚመራና የሚገዛ አንድ ወጣ ያለ ሰበተኛ አካል መኖር አለበት።»¹⁶ ብሏል።

ከላይ እንዳየነው በሺዎች የሚቆጠሩ አያሌ ሳይንቲስቶች የፊዚክስ፣ የሒሳብና የስነ ክዋክብት ተመራማሪዎች ከመካከለኛው ዘመን አንስቶ ፍጥረተ-ዓለም በአንድ አህዳ በሆነ ፈጣሪ እውን መሆኑን ያረጋግጡ ነበር። ድምደሚያቸውም አንድ ነበር።

የፊዚክስና የእስትሮኖሚ ጥናት መሰራቾች የነበረው ጁህንክ ኬፕላር በአምላክ ላይ ጠንካራ እምነት እንዳለው ከፃፈው መፅሀፍት ቀንጭበን ስንመለከት፡-

15 David Darling, *Deep Time*, Bantam Press, 1989.

16. Max Planck, *Where Is Science Going?*, Allen & Unwin, 1933, p.214.

«እኛ የሰኑ ክዋክብት ሊቆች ከሁሉም በተሻለ መልኩ በሳይንስ መፅሀፍቶቻችን የአምላክ ክፍተኛ ከሆናት ነን። በዚህ ላይ ከግንም በተሻለ ብቸኛ ባለመብት እኛው ነን። ይህም የሚሆነው ለአእምሮቻችን ክብር ለመቀላቀል ሳይሆን ነገር ግን መሆን ያለበት ከዚህ ሁሉ የሰላይ ለሆነው ፈጣሪ ክብር ሲባል ነው።»²⁰ ባለ-ዋል።

ታላቁ ፊዚክስት ዊሊያም ተምሰን (ሱርድ ኪልቪን) ሙቀት ከሌሎች ሀይሎች ጋር ስላለው ግንኙነት ጥናት (Thermo Dynamics) ሊቅ ሲሆን በአምላክ መኖር የሚያምን ክርስቲያን ነበር። የጻርዊንን የዝግመተ ለውጥ ንድፈ- ሀሳብ (Evolution Theory) አጥብቆ ይታወም ነበር። ከመሞቱ ጥቂት አስቀድሞ አንድ ነገር ተናገሮ ነበር። የሕይወትን ለመጣጥ በተመለከተ እንደጻፈው «ሳይንስ የፍጥረትን ሀይል አፅድቆታል» ብሎ ነበር። በአክሲ ፎርድ ዩኒቨርሲቲ የፊዚክስ ፐሮፌሰር የነበሩት ማቲያስ በ1992 በላተመ-ት መፅሀፍ ተመሳሳይ ሀሳብ ሰገዘርዋል።

«የሕይወት የሚለጠራዊ መረጃ የሆነው DNA (ህብረ ህዋስ) የተፈጠረው በአምላክ ነው» በማለት ደምድሞዋል። እንደርሱ አባባል «ፅን ማለት ሂደቱ ወደር የለሽ አስገራሚ ትስስር ያለው ነው። ያፔ ደቂቅና ረቂቅ ውሀይ-ህዋስ ሽል ትመስርታለች። ሙሉ አካል ገንብታ ሰው ታንጸለች። እንደ ስነ-ሀይወት ግኝት መላ ሂደቱ ታለምራዊ ነው። እንዴት የሚደገቅና ውበት ያለው ውስብስብ ነገር መነሻው ቀላል ጅምር ናረው? እንዴት አንዲት ነጠላ ነጥብ ወይም ከእንግሊዘኛው (i) ነጥብ በታች የሆነች ነገር ስሜት ያለው አካል ፈጠረች? ባጠቃላይ መልኩ መላ ስርዓቱና ሂደቱ ሲታሰብ

²⁰ . Henry M. Morris, *Men of Science Men of God*, Master Books, 1992, p.13

የማይቻል ትንግርት ነው። እኛን የሚያስገርም ኃያል ትይንት ነው። ማለት ይቻላል።¹⁸ ብሏል።

አንዲት የDNA ህዋስ ብቻ የምትይዘው የመረጃ ብዛት ወደ ፅሁፍ ቢገለበጥ ከዘመኝ እንስይክሎፒዲያ ጥራዝ ፅሁፍ ይበልጣል። እይገርምም! ከዚህ በታች የተዘረዘሩ ሳይንቲስቶች የፍጥረት ግለም ህልውና እውን ሊሆን የቻለው በኃያሉ ፈጣሪ ነው ብለው ካፀደቁት ውስጥ በጥቂቱ እስከ ታላላቅ ስራዎቻቸው ጋር ስንመለከት።

- > ርበርት ቦይ (የዘመናዊ ኬሚስትሪ አባት)
- > ሉና ዊሊያም ፒቲ (የዘመናዊ ኢኮኖሚና የእስታስቲክስ ሊቅ)
- > ሚካኤል ፊራዳይ (ስሙገናና የፊዚክስ ታላቅ ሊቅ)
- > ግሪጎር መንዴል (የጀኔቲክስ (ስነ-ዘርመል) ለመጀመሪያ ጊዜ ያገኘና የዘርፉ መሰራችና አባት በመባል ሲታወቅ የዳርዊንን ንድፍ ሀሳብ ውድቅ ያደረገ ነው።)
- > ሊዊስ ፓስተር (በባክቴሪያ ጥናት ታላቅ ሊቅ ሲሆን በዳርዊን ላይ ጦርነት አውጆዋል)
- > ጆን ዳልተን (የአቶም ንድፈ-ሀሳብ አባት)
- > ቢሌይስ ፓስካል (በሂሳብ ዘርፍ ጉል ሰፍራ ያለው)
- > ጆን ሬይ(በእንግሊዝ የተፈጥሮ ጥናት ከፍተኛ ቦታ ያለው)
- > ኒኮላስ ስቲና (ለመጀመሪያ ጊዜ የመሬትን ንብርብር ንጣፍ (stratographer) ያገኘ)
- > ካርሎስ ሊኒየስ (የስነ-ህይወት መዋቅርን ለመጀመሪያ ጊዜ ያገኘ)
- > ጂኦርጅስ ኩቫር (የንፅፅራዊ እናቶሚ መሰራች)
- > ማቲዩ ማውሪ (በውቂናስ ጥናት የታወቀ ሊቅ)

18. Robert Matthews, *Unravelling The Mind of God*, p.8

➤ ተማሽ ለንደርሰን (አርጋኒክ ኬሚስትሪን ለመጀመሪያ ጊዜ የጀመረ)

ተአምራኛው አካላታችን

«እድገቱን ያልጨረሰ ለይን አያይም»

ለይን የሚለውን ቃል ስንሰማ በአዕምሮዎቻችን ንጻ የሚመጣው ምዕናዋዊ ለይታ ምንድን ነው? በሕይወታችሁ እጅግ ዋና መሰረታዊ ነገር ማየት መቻል እንደሆነ ያውቃሉን? የገዛ ለይናችሁን ታአምራዊ ለሰራር ለስባችሁም ሆነ ተናግራችሁ ታውቃላችሁን? ለይን ካሉት ግንባር ቀደም ፍጥረታት ውስጥ ጉልህ ስፍራ አለው። በአምላክ መፈጠሩን ከሚጠቁሙ መረጃዎች አንዱ ነው። ሁሉንም ለእይታ የሚጠቅሙ አካላት የእንስሳም ሆነ የሰው ጨምሮ በከፍተኛ ሁኔታ የተሰራ ምርጥ ጊዛይን ነው። ይህ ልዩ አካል እጅግ ወሰን የለሽ ውስብስብ ሲሆን ከተራቀቁ ሰው ሰራሽ መሳሪያዎች የላቀ ነው። የዓለማችን ቁጥር ለንድ የተፈጥሮ ካሜራ ነው ቢባል ቢያንሰው እንጂ አይበዛበትም። ለይን ለማየት ሰርዓተ-አካላቱ በጥምረት መቀናጀት አለባቸው። ለአብነት ያህል፡- ለይናችን ቅንድቡን ብቻ ቢያጣና ሌሎች የተቀሩ አካላቱ ማለትም ኮርኒያ! ልባሰለይን ፣ መጣኒ ብርሃን፣ ብሌን፣ ምስራት፣ እይታይ ድራብ ፣ መሃለይ ድራብ፣ የእለይን ጡንቻ የእንባ ዕጢን ጨምሮ ለእደጋ እንደሚወድቁ እናውቃለን? ከዚህ በጋላ ለይን የማየት ተግባሩ ሊቆም እንደሚችል ስንቶቻችን እናውቃለን? ሌላው ተርቶ መላ አካላቱ ተማልቶ የእንባ ዕጢ ስራውን ቢያቆም በፍጥነት ለይናቻችን ይደርቅና ለእይነ-ሰውርነት በተዳረግን።

የእይናችንን ውስብስብ ስራ ብቻ ተመልክተን ሁሉ ነገር በአጋጣሚና በድንገት አሊያም በዕድል ተከሰተ የተሰኙ ዘዬዎችን የሚከተለው የቁሳዊና የእዝጋሚ ሰውጥ ፍልስፍና መሰረተ-ቢስ መሆኑን መረዳት አንችልምን? ይህ ማለት የእይናችን ልዩ ግኝት ከሌሎች ለየት

ባለ ሁኔታ የተከሰተ ነው ለማለት ያስችላልን? አይን ባለ ብዙ ክፍል ውስብስብ ስርዓት ነው። እነዚህ የአይን ስሪተ-አካላት በአንድ ጊዜ በድንገት ተገኙ ማለት ያስችላልን? በሌላ አባባል በዝግመተ ለውጥ (Evolution) ፅንሰ ሀሳብ ያደገ አይን ያያል ማለት እንዴት ይሆናል?

ስለዚህ ይሄንን ነባራዊ አውነታ ራሳቸውም ተተብለውታል። ለመነፃፀር ያህል እይታና የወፎቹ በረራ ሊካሄድ የሚችለው የተሟላ አይንና ክንፍ ሲኖር ነው። ገሚስ አይን አያይም እንዲሁም በገሚስ ክንፍ አይበረርም። ስለዚህ የግድ መቀበል ያለብን አንድ ነገር አለ። እርሱም የዚህ ሁሉ ጥበባዊ ኃይል ባለቤት የሆነውና ሁሉንም ሕይወት ያለውን ነገር ሕያው በማድረግ የማየትና የመስማትን ወዘተ. ስሜቶችን የዘራው አላህ ነው። በሌላኛው ጎን እንዴት ሩሃቸውን የሳቱ ማሰብ የማይችሉ ሀዋሳት ወደ ማስተዋልና ማሰብ ደረጃ ደርሰው የተፈለገውን ግብ ሊመቱ ቻሉ? ማየትና መስማት የቻሉት በራሳቸው ፍላጎትና የልፋት ውጤት ነው ማለት ነው? ይህ ፍፁም የማይሆን ነገር ነው። ቁርአን እንደሚያስተምረው የመስማትና የማየት ችሮታ ፈጣሪ ለሁሉም ፍጥረታቱ ከዋለሳቸው ምርጥ ፀጋ መሆኑን ያወሳል።

«የፈጠረላችሁ መስሚያ ጆሮ (መመልከቻ) ዓይንና (ማለቢያ) አእምሮ ያደረገችሁም እርሱ ነው። ግና ጥቂትም አተመስግኑትም» በላቸው። (ቁርአን 67:23)

የአካላችን አፈጣጠር

በሁለተኛ ደረጃ ት/ቤቶች አሊያም በዩኒቨርሲቲዎች ስለ ሰው አካል ስሪት ተምረናል። የሠው ልጅ አካል የአላህ ጥበብ ከተንፀባረቀባቸው ተአምራቶች አንዱ ነው። የአላህን መኖር የሚያረጋግጡ ማብቂያ የለሽ ተአምራት በውስጣዊውም ሆነ በውጫዊው አካላችን ውስጥ ይገኛሉ።

የውጫዊውን ለካል ለፈጣጠር በማየት ብቻ የሌላውን ጥበብ ረቂቅነት ለመረዳት እንችላለን። የሰው ልጅ ለካል የተዋቀረው በሁለት እጆች በሌላው በጭንቅላት ሲሆን ይህ ለወቃቀር የተመጠነውም እጅግ በተስተካከለ ሁኔታ ነው።

ለምሳሌ የእያንዳንዱ ሰው ለካል ከጭንቅላቱ ስምንት እጥፍ የሚተልቅ ሲሆን የእያንዳንዱ ሰው የፊት ርዝመት ደግሞ በእማካይ የሌላውን የሰዓት እጥፍ ያካላል። በሁለቱ ላይኛቸውን መካከልም ያለው ርቀት የአንድ ለይንን ያህል የረዘመ ነው። እንዲሁም በሁለቱ እጆቻችን እና እግሮቻችን መካከል ያለውም ለመጣጠን ለሰው ልጅ እጅግ በተመቸ ሁኔታ ነው።

የሰው ልጅ ለካል በምድር ላይ ካሉት ማሸኛች ሁሉ እጅግ የተሻለ ነው። እያንዳንዱ ማሸን የሠራውን ጥበብ እንደሚያሳይ ሁሉ የሰው ልጅ ለካልም የፈጣሪውን ወሰን የለሽ እውቀትና ችሎታ በሚገባ የሚያሳይ ነው። የሰው ልጅ ውስጣዊ ለካልም እንዲሁ ብዙ ስንገራሚ ነገሮችን ይዟል። እስኪ ለለፍታ ዕንስ (Embryo) እንመልከት።

በአንድ ወቅት መነሻው ቅንጣት የሲጋ ቁራጭ ነበር። ከጊዜ በኋላ የተሟላ ለካል ይሆናል። ምክንያቱም የሕዋላቱ መለያየት መቻልና በተለያዩ ለካል ግንባታ የሰራ ድርሻ ላይ ተሰማርተው ለንድ በአንድ ሀዋላቱ እጅግ እግር፣ ውስጣዊ ለካልና ሙሉ የደም ስራችን በመዘርጋት እርስ በርስ በመያያዝ ደረጃ በደረጃ በትጋት እኛነታችንን አስገኙ። ነገር ግን የሚገርመው በሙሉ ምንጫቸው ለንድ ከሆነ ሀዋስ ወደተለያዩ ለካል ግንባታ መሰማራታቸው ነው። ሀዋላቱ ይህን ስራ ሲሰሩ ከሆነ በታ ከሚሰጣቸው ልዩ ምስጥራዊ ትዕዛዝ ተተባለው በተሰጣቸው ጥላን መስመራቸውን ሳይሰቱ ተግባራቸውን መወጣት መቻላቸው እኛን እውን ሊያደርጉ ችሎዋል።

እጅግ የሚገርመው በእንድ እካል ግንባታ ላይ የተሰማሩ ሕዋሳት የርስ በርስ መተዋወቅና መቀናጀት መቻል ነው። እንዴት እነዚህ ረቂቅ ደቂቅ የሆኑ ህዋሳት የእእምሮን ስርዓተ-ነርቭን ለይንን ጆሮን በተናጠል ሊሰሩ ቻሉ? እንግዲህ እንዴት እነዚህ ማሰብ የማይችሉ ሩሀቸውን የሳቱ ፍጥረታት ወይም የምሉኪውል ስብሰቦች የሰራ ክፍፍላቸውን በየ አባላቶቻቸው ተደራጅተው ተእምራኛውን እካላታችን ገነቡ? እስከሁን መልስ ያልተገኘለት ጥያቄና በሳይንሱ መሠበረሰብ ዘንድ ተእምር አስኝቶዋል ። ከእነዚህ ሞሉ ኪውሎች ረቂቅ ስራ በስተጀርባ ያለው ሀይል ማን ነው? በእውነቱ ከሆነ የዚህ ስራ አደራጅና አቀናባሪው ለላህ ነው። የዓለማት ጌታ የሆነው፤ መላውን ፍጥረተ-ዓለም ያስገኘው ነው።

«ይህ (መልዕክት) እውነት መሆኑ እስኪገለጸዋቸው ድረስ በመላው አድማስ በነፍሶቻቸውም ውስጥ ተእምራቶቻችንን እናሳያቸዋለን። ጌታህ በሁሉም ነገር ላይ መስካሪ መሆኑ በቂ አይደለምን» (ቁርአን 41:53)

እካላችንን የሚከላከል ሀብረ-ብሄር ጦር

ይህንን ያውቁ ኖሮዋል?

የሰው ልጅ ካሉት ሁለት የደም ህዋሳት አንዱ ነጭ የደም ሴል ሲሆን ተግባሩም ማንኛውም ጎጂ ነገር ወደ እካላታችን ስርጎ ገብቶ እንዳይጎዳን የመከላከያ ዘብ ነው። የዚህ ህዋስ አባላት እኛ በሚገባን ቋንቋ በተለያዩ የጦር ሀይሎች የተደራጀና በተለያዩ ብርጊዶች የተከፋፈለ ነው። ትክክለኛ ድንበራቸው ቆዳችን ሲሆን ማንኛውም በአድ ነገር ወደ ቆዳ ዘልቆና ስርጎ እንዳይገባ በተጠንቀቅ በተደራጀ መልኩ ይጠብቃሉ። ለእብነት ያህል እንበልና ጀርምች አሊያም ቫይረሶች በሆነ አጋጣሚ ወደ ውስጥ ቢገቡ።

ነጭ የደም ህዋሳት በመላው እካላችን ተሰረሰጭተው ስለሚገኙ የመጀመሪያ ደረጃ መከላከያ እርምጃቸውን ይወስዳሉ። ይህ ጠላት ከአቅም

በላይ ከሆነ ለአንጎል ተጨማሪ ግብረ-ሀይል ይጠይቃሉ። የጠላት ሀይል በዚህ ከከሰመ የተጎዳው አካላችን ቶሎ ያገግማል። የሞቱትም የወገን ሀይሎች (ነጭ የደም ሲሎች) በመግል መልኩ ይወገዳሉ። የጠላት ሀይል ያየሰ እንደሆነ፤ ከመጀመሪያዎቹ ብርጌዶች ውጭ ሌላ ሀይል ይለካል። የተለያዩ የኬሚካል ጦር መሳሪያዎችን ታጥቆ ከተፍ ይላል። ውጊው ይጧጧፋል።

አንጎልም ስለጠላት መረጃ ይሰበስባል። ሪፖርት በየ ጊዜው ይደረግለታል አፋጣኝ መልስም ይሰጣል። ከጠላት ወረዳ እደጋው እየበረታ ከሄደ የመከላከያ ሀይሎቻችን ስልት ይቀይራሉ። ፓሳይት የተባሉ ጭንብል የታጠቁና ራሳቸውን ደብቀው ስጠላት ወዳጅና አጋዥ መሰለው አውደ ውጊያው ሜዳ ይዘልቃሉ። የሚገርመው ደግሞ በቅርፅና በመጠን የተለዩና እንደልብስ መቆንጣጫና ማፍኛ ነገር ያላቸው ጠላትን በቀላሉ ለመያዝ ክሬም መስል ጣፋጭ ነገር በመቀባት፤ ጠላት ጣፋጭ ምግብ አገኘሁ ብሎ ሲሻማ በመቅፅበት ውጠው የሚያስቀሩ ናቸው። ባመረቱት የኬሚካል መሳሪያ አፍነው የሚፈጁም ናቸው። የተማረኩት ጠላቶች ለምርመራ ወደ አንጎል ይወስዳሉ።

የአንጎል የደህንነት አባላት ስለጠላት በቂ ምራመራ ባላቸው ትልቅ ላብራቶሪ ጥናት ካደረጉ በኋላ፤ ጠላትን በጅምላ የሚጨርስ ፋዋሽ መድሀኒት ያመርታሉ። የተመረተው መድሀኒት ከመደበኞቹ የመከላከያ አባላት ውጪ የሆኑ ልዩ ሀይሎች መድሀኒቱን ጦር አውድማ ድረስ የመጡትና በጠላት ወረዳ ላይ ያፈነዳሉ። ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ጠላት ድል ይነሳል። በመጨረሻም ከጠላት ጋር የተደረጉ ትግሎች በሙሉ አንጎል ውስጥ ባለ ትልቅ ለይብረሪ ወይም የመረጃ መዕከል በስርዓት ይቀመጣል። መረጃው ስለ ጠላት ምንነትና ዓይነት የተመረተው የመድሀኒት አይነት በሙሉ አንድም ሳይቀር ይመዘገባል። ምክንያቱም ጠላት በድጋሚ ቢከሰት እንኳ አዕምሮ በቂ መረጃ ስላለው ወድያውኑ

እርምጃ ይወስዳል። ስለዚህ እካላታችን በንደንዚህ እይነት ትጉና ታታሪ በሆኑ የመከላከያ ስርዓተ-መዋቀር የተጠበቁ መሆኑን አይገርምም።

ስንቶቻችን ነን በገዛ እካላታችን ውስጥ ጠንካራ የተደራጀ ዲ.ሲ.ፕ.ሊ.ንድ የሆነ መከላከያ ህይወት እንዳለን የምናውቀው? ስንቶቻችን ነን በበሽታ እምጫ ተሰዋሲያን በምንተነፍሰው አየር 'በምንበላው!' በመንጠባውና በምንነካካው ነገር ዙሪያችንን እንደከበቡን የምንውቀው? ስርዓት ከገቡ ለከባድ ህመም አሊያም ለሞት እንደሚዳርጉን የምናውቀው? ሰውየው አወቀም አላወቀም በትጋትና በርብርብ ህይወቱን ለማዳን ብሉም ለመፈወስ ከሞት ለመታደግ ይታገላሉ። ሰብአዊ ፍጡር በሽታን የመከላከል ሥርዓት ለጥቂት ሰዓታት ቢነፈገው ኑሮ የመኖር ህልውናው ለአደጋ በተጋሰጠ ነበር። ስለዚህ የእሳችን መላ ስርዓተ-ፍጥረት ተሟልቶ በእንዴ መገኘቱን ያሳያል። ባጠቃላይ የዚህ ክፍኒና ቀማሪ ባለቤት የሆነውን አላህን የስረፍናል።

የሰው ልጅ አእምሮ

የሰው ልጅ አእምሮ በአማካይ 10 ቢሊየን የአእምሮ ህዋሶችን (ኒውሮን ሴሎችን) በውስጡ ይይዛል። እነዚህ ሴሎች (ህዋሶች) ደግሞ እርስ በእርስ በ100 ትራሊየን ጥልፍልፍ መስመሮች ይገናኛሉ። አእምሮቻችን ይህ ነው የማይባል ምስጥራዊ ስራት አለው። በዛጉ ልዝ ስራውም እጅግ የተወሳሰበ ነው። በመላ ሰውነታችን በተዘረጋው የመረጃ መረብ በመታገዝ ከእካባቢያችን ጋር በሰላም ያለምንም ችግር እንድንኖር አስችሎናል። በእነዚህ የግንኙነት መስመሮቹ ውስጥ ወደ አእምሮ እና ከአእምሮ የሚተላለፉ መልእክቶች እጅግ በጣም ፈጣን በሆነ መልኩ በሠዓት 320 ኪ.ሜ ይጓዛሉ። በአእምሮና በተራው ሰውነታችን መካከል ያሉት ነርቮች መልእክትን ለመለዋወጥ ልዝ እንደዋናጎዳና በመሆን ያገለግላሉ።

በአጭሩ ሰውነታችን በእያንዳንዱ ደቂቃና ቅፅበት እጅግ ከፍተኛ የትራፊክ እንስቃሴን ያስተናግዳል ማለት ነው። በአንዲት ነጠላ ሰከንድ ውስጥ ብቻ በጂ የሚቆጠሩ መልእክቶች በተናጠል በአለም ሮና በተራው የአካል ክፍል መካከል ይመሳሰላሉ። በአንዲት ደቂቃ ውስጥ ብቻ ከመቶ ሺህ እስከ አንድ ሚሊዮን የሚደርሱ ኬሚካላዊ ሰውጦች በአለም ሮአችን ውስጥ ይካሄዳሉ። ሌላው ቀርቶ ይህንን መግባቱ በሚያነቡበት ወቅት እንኳን በእያንዳንዱ ሰከንድ አንድ ሺኛ ጊዜ ውስጥ በሰውነታዎ ጡንቻዎችና በአለም ሮዎ መካከል በመቶ የሚቆጠሩ የመልእክት ልውውጦች ተደርገዋል።

እነዚህ መልእክቶች ሲያነቡ መረጃ ከማቀበል ባለፈ ወንበርዎ ላይ ደገፍ ማለትዎን፣ የያነቡትን ነገር መረዳትዎን፣ የልብዎን ምት፣ እስትንፋሱዎን፣ የአይንዎን መርገብገብ ፣ የፀጉርዎን ማደግ፣ የአፍንጫዎን ማሸተትና የጀርዎን መስማት የሚመለከቱ ሊሆኑ ይችላሉ። ከእነዚህ ድርጊቶች ውስጥ አንዱን እንኳን በቅጡ ለመረዳት ቢሞክሩ እጅግ ብዙ ገፅ የኬሚካል ቀመሮችን መጻፍ ይኖርብዎታል። በዚህ ቀመር ውስጥ ደግሞ እንዲ እንኳን ብትሳሳት የሰውነትን ሚዛን ልታሳጩ ትችላላች። ይህ የሚዛን መዘባት ፀጉርዎን ሲያበጥሩ በድንገት እጆዎችን እና አይንዎን በማጠቃለያው እንዲወጉ ሊያደርግዎ ወይም ሲራመዱ ተገንዳግደው እንዲወድቁ ሊያደርግዎ ይችላል።

የአለም ሮችንን የሆዋሳት ብዛትና የርስበርስ መያያዣ ስርዓተ በምሳሌ ብንመለከት። የእንግሊዝን 13 እጥፍ የሚሆን ግዙፍ ቦታ እንዳለ እናስብ። ይህ ቦታ ደግሞ ሙሉ በሙሉ በዛፍ የተሞላ እንደሆነና እያንዳንዱ ዛፍ ደግሞ 10000 ቅጠሎች እንዳሉት እንቁጠር። እንግዲህ የእነዚህ ቅጠሎች ድምር የአለም ሮ ሌሎች ከሚገናኙባቸው መስመሮች ጋር እኩል ነው ማለት ነው። በሌላ አባባል ከምጥውተር የአዕምሮዎችን ታምሳሌት ነው ይባላል። እንደ ኮምፒውተር ቢባላሽ በአንዲት ክፍል

ውስጥ ፈታተን ዘረጋግተን እንሰራዋለን፤ ነገር ግን የእንድ ሰው አዕምሮ የመበላሸ ዕድል ቢገጥመውና እንደ ኮምፒውተር ፈታታን እንሰራው ብንል እንግሊዝን 13 ጊዜ የሚሰፋ ክልል አይበቃውም ቢባል ታምናላችሁ? አይገርምም! ታዲያ የዚህ ውስብስብ ዲዛይንና ምህንድስና ባለቤት ማነው? ወይስ እንደሚባለው ባጋጣሚ የተከሰተ ዱብዳ ነው። ፍርዱን ለናንተው።

ነገር ግን ለላህ የሠውን ልጅ እጅግ አስደናቂ በሆነ ሁኔታ ከመፍጠሩ የተነሣ እጅግ ውስብስብ ሰራዎችን እንኳን ያለ እንከን መስራት እንዲችል አድርጎታል። ለዚህ ውለታውም እናመሰግንው ዘንድ በእርግጥም ይጠበቅብናል።

የሠው ልጅ አጥንትና ድንቃድንቆቹ

የሠው ልጅ አጥንት እንከን የለሽ ገድፍን ያካተተና 206 አጥንቶችን አሳክቶ የያዘ እጅግ ድንቅ የጥበብ ስራ ነው። እነዚህን የተሠካኩ አጥንቶችን በመጠቀምም የሠው ልጅ ለየት ያለና ከባድ እንቅስቃሴዎችን ለመፈፀም ይችላል። በቅርብ አመታት ውስጥ እንኳን በሳይንቲስቶችና በመሀንዲሶች በከፍተኛ ጥናት የተፈበረኩት ሮቦቶች የሠው እጅ ያለውን የብቃት ደረጃ ሲደርሡ ቀርቶ ተቀራራቢ መክራ እንኳን ማግኘት ተስኗቸዋል።

በጥምረት የሠውን ልጅ የሚገነቡትን አጥንቶች በተናጠል ስናስተውል ምን ዓይነት እንከን የለሽ ገድፍ እንዳለው እንረዳለን። ከዘመናዊው ቲክኖሎጂ ውጤቶች መካከል አንድ ምሳሌን ወስደን ለማየት እንችላለን። አሁን ባለው ቲክኖሎጂ ረጃጅም ህገገዎችን ለመገንባት ጥቅም ላይ የሚውለው ፑንቲ ሲቦን ይህም ቃል የሚወክለው በህንፃው ዙሪያ ለመንጠላጠያነት የሚገነቡትን ጥልፍልፍ የብረት መሠላላት ነው። መሠላላቶቹ በሙሉ እርስ በእርስ የተሠካኩ

በመሆናቸው በህንፃው ዙሪያ ለሚሠሩት ሰራዎችና ለእርማታ ሰራው ድጋፍ ሆነው ያገለግላሉ። በተጨማሪም የተወሳሰቡ የኮምፒውተር ስሌቶችን በመጠቀም ዘመናዊ ህንፃዎች የተሻለ ጥንካሬ እንዲኖራቸው ለማድረግ ተችሏል። ነገር ግን ውስጣዊው የአጥንታችን አወቃቀር ሊወዳደር በማይችል ሁኔታ ከዚህ ሰው ሠራሽ ስርአት የላቀ ውስብስብነትን ይሟላል።

በዚህ ለየት ያለ አወቃቀር ምክንያት አጥንቶቻችን እጅግ የተሻለ የጥንካሬ ደረጃ መኖር ብቻ ሳይሆን ለአጠቃቀምም እጅግ ምቹ ስፋትን ያጣመሩ ሲሆኑ ችለዋል። የሠው ልጅ በእርግጥም የፈጣሪው ውጤት መሆኑን ከሚያረጋግጡት ማስረጃዎች አንዳንዶቹ መገጣጠሚያዎች ናቸው። በተለይ ሠብቃ የሚበዛባቸው መገጣጠሚያዎች ስለና ጠንካራ በሆነና ቀዳዳዎች ባሉት ስጋ መሰል አያያዥ የተያያዙ ናቸው። ከዚህ አያያዥ ስር ደግሞ የማለስለሻ ቅባት ያለ ሲሆን አጥንቱ ሲታጠፍና ማያያዣውን ስጋ መሠል ነገር ሲጨምቀው ዘይቱ በመውጣት መገጣጠሚያውን ያሰሠልሠዋል። የሠው ልጆችም በዚህ ድንቅ አፈጣጠራቸው ምክንያት በእይነትም ሆነ በብዛት የተለያዩ ተግባሮችን ለመፈጸም ችለዋል። እነዚህ ሁሉ ድንቃድንቆች የሚያሳዩት የሠው ልጆች አካል የእንክን የለሽ ጥበብ ውጤት መሆናቸውን ነው። የዚህ ጥበብ ባለቤት ደግሞ አላህ ነው።

በቁርአን ውስጥ አላህ አንድን እውነታ እናስተነትን ዘንድ እንዲህ ይለናል፡ «አፅሞችዋን እንዴት እንደምናስነሳቸውና እንዴትስ ስጋ እንደምናለብላቸው ተመልከት» (ቁርአን 5: 259)

እንስሳትና እጭት

የፍጥረታቶች ብዛትና መለያየት

በሚሊዮን የሚቆጠሩ እንስሳትና የእጭት አይነት በአለማችን ላይ ተንሰራፍተው ይኖራሉ። የሁለቱ ፍጥረታት ህብር ስርቶ መኖር የአምላክን መኖር ያረጋግጣሉ። ሁሉም የተለየ ስርዓተ-እካል ከጠላት የመከላከል ታክቲክ ወጠ የሆነ የአመጋገብ ሥርዓት ያላቸውና እሴትና የእርባታ ዘዴ ባጠቃላይ ሁሉንም በዝርዝር ለማሰራር አያሉ የእስይክሎሚያ ቮልግም አይበቃም። ለአብነት የተወሰኑትን ወስደን ብናጤን ህይወት በመሬት ላይ በድንገት ተገኘ ለማለት አገደበታችን ያጥራዋል።

በአለማችን ውስጥ በየትኛውም ቦታ ሁሉ ህይወት ያላቸውን ነገሮች እናገኛለን። ከሚሊዮን አይነት በላይ የተለያዩ ፍጥረቶችን በምድር ውስጥና ላይ የምናገኝ ሲሆን ይህም ባለ ነጠላ የደም ህዋስ ፍጥረቶችን፣ ነፍሳቶችን ፣ የባህር ውስጥ ነዋሪዎችን፣ ተክሎችንና እንስሳቶችን ያካትታል። ከነዚህ ፍጥረቶች ውስጥ አንዳቸውም በራሳቸው ውሳኔና ጥረት ወደዚህች ምድር አልመጡም። ሁሉም እጅግ የተወሰሰ እካላዊ ስርአት ያላቸው ሲሆን የፈጠራቸው ደግሞ እላህ ነው። እላህ እነዚህን የተለያዩ ፍጥረታት እንዴት እንደፈጠረ ቁርአን በሚከተለው መልኩ ይነግረናል።

«እላህ እንስሳትን ሁሉ ከውሃ ፈጠረ። ከነርሱ ውስጥ በሆዱ የሚሣብ አለ። በሁለት እግሮቹም የሚጓዝ አለ። በእራት እግሮቹ የሚጓዝም አለ። እላህ የሚሻውን ይፈጥራል። እላህ ሁሉንም ነገር ቻይ ነው» (ቁርአን 26:45)

የንስር ዓይንና አስገራሚ ባህሪ

ንስሮች ከሺ ኪሎሜትሮች በላይ ከፍ ብለው መብረር የሚችሉ የወፍ ዝርያዎች ሲሆኑ አታች ያለው መሬት ላይ እየተካሄደ ያለውን

ዝርዝር ነገር ሁሉ ማየት የሚያስችሉ አይኖች አሏቸው። የንስር አይን በ300 ዲግሪ ዙሪያውን መቃኘት የሚችል አፈጣጠር ሲኖረው የሚያየውን ነገር እንዳስፈለገው ከ6 እስከ ስምንት እጥፍ ድረስ የማተላቅና የማጉላት ችሎታ አለው። ከ4300 ሜትሮች ከፍታ ላይ በመብረር 30 ሺህ ሄክታር መሬትን ዙሪያውን መቃኘት ይችላል። ምግብ ጋን ለመፈለግ ከ1500 ሜትር ከፍታ ላይ እየበረሩ እጅግ ትንሽ የሆኑትን እንቅስቃሴም ሆነ የክለር ለውጥ ለመለየት ይችላሉ።

ንስሮች ይህንን አስገራሚ የማየት ችሎታ ሊገናኝቶ የቻሉት ብርሀንን ተቀብሎ ማስተላለፍ የሚችሉት የአይኖቻቸው ሴሎች እጅግ ብዙ ስለሆኑ ነው። እነዚህ ሴሎች ብርሃኑን ወደ አእምሮ ተቀብለው የሚያስተላልፉ ሲሆን ከሠው ልጅ ሴሎች ጋር ሲወዳደሩ እጅግ ብዛት አላቸው። እንግዲህ ይህ የብዛት ልዩነት ነው ይህንን ድንቅ የማየት ችሎታ ሊፈጥር የቻለው። ንስሮች ይህንን ተለምረኛ አይኖቸውን በመጠቀም ምግባቸውን ያድኛሉ። ነገር ግን የዚህ ታላቅ ጥበብ ምንጩ አራሳቸው ንስሮች ሳይሆኑ ሁሉን አሳምሮ የሚፈጥረው አላህ ነው። ይህንንም አውነታ በቁርአን ውስጥ እንደሚከተለው ገልጸታል፡-

«አንዲትም ተንቀሳቃሽ ፍጡር የለችም በርሷ ቁጥጥር ስር ብትሆን እንጂ።» (ቁርአን 23: 56)

የተመጣጠነ ክንፍ

የቢራቢሮዎን ክንፍ ልብ ብለን ስንመለከት። እጅግ ባማረ ሁኔታ የተመጣጠነና ብዙ ተለምሮ ያቀፈ ነው። ይህ ዳንቲል መሰል ክንፋቸው በውበት እሸብርቆና ተቆጥቅጦ እናየዋለን። በግሪ ፣ በቀኝ ያለው የሀብረ ቀለማት ገድፍ ሙብት ያለው ፀዳል አላብሰግቶታል። ውስብስብነቱን ለሂዜወ ወደጎን እንተወውና። በሁለቱም ክንፎች ያሉትን አንድ ነጥብ ብናጤን፤ እንከን የለሽ ስርዓተ መዋቅርና ሚዛናዊ መመጣጠን

አጎናዕፎዎቸዋል። በተጨማሪም የክንፎቹ ቀለማት እንዲ ከሌላው አይደባለቅም። ራሳቸውን ችለው የተቀረፁ ክንፎች ናቸው። እንዲ በእንድ ላይ የተደራረበ ረቂቅ መስፈርት የተከተለና ያሸበረቀ ሕብረ ቀለም አላቸው። በእጃችን በትንሹ ብንንካው በቀላሉ የሚበተን ረቂቅ መስፈርት ያለው አስገራማ ነገር ነው። ወዲው ራሱን የመመለስ ባህሪ ያለው ነው። ቅንጣት ታክል ከክንፉ ቢወገድ ተፈጥሮዊ ውበታቸውን ይጋፋቸዋል። አሊያም ስርዓታቸውን ያዛባቸዋል። ነገር ግን ስርዓተ የሸክ የቢራቢር ክንፍ በዓለም ላይ ማግኘት አንችልም። አቻ በሌላው አርቲስት የተሰራ የሚመስል ግርማ ሞገስ ያለው የክንፍ መረብ አላቸው። በርግጥም ያለጥርጥር በጥበብኛው እምላክ የተሰሩና የተነደፉ ስራዎች ናቸው።

አንገተ-ረጅሙ እንስሳ

ቀጭኔዎች ብዙ አስደናቂ ገዕታዎች አሏቸው። አንገታቸው ረጅም አከርካሪ ያለው ነው። በአንገት ርዝማኔው ማንም የማይወዳደረው ቀጭኔ አስገራሚ ተፈጥሮዊ በህረውን ስንመለከት። ልዩ የደም ስርጭት አላቸው። ረጅሙን አንገት አልፎ ወደ እንጎል የሚዘልቀው የዘውር ደም ስርዓት ነው። ስለዚህ ጉዳይ ትንሽ ብንስብ ደም እንዴት ረጅም ከፍታ እንደሚወጣና ምን ያክል አስቸጋሪ መሆኑን ይጠቁመናል።

ነገር ግን ቀጭኔዎች ያለምንም ችግር ሊኖሩ ችለዋል። የልባቸው አደረጃጀት ሀላፊነቱን መወጣት በሚችልበት መልኩ የተደራጃ ሲሆን ያለምንም እንክንፍ ትግል እንዲኖሩ አስችሎቸዋል። ለአብነት ያህል ረጅሙን አንገት ወደታች አቀርቅረው ውሀ ሲጠጡ ይፈጠር የነበረውን አደጋ ስናስብ ውሃ ለመጠጣት ባቀረቀሩ ቁጥር የሞት አደጋ በተጋረጠባቸው ነበር። የአንገታቸው እንክንፍ የሸክ ስርዓት ከሀይለኛ የደም ግፊት አደጋ ተደጎሞቸዋል። ወደ መሬት ሲያቀረቅሩ የአንገት ላይ የደም ቧንቧ (vessele) ይዘጋና ወደ እንጎል የሚፈሰውን ከፍተኛ መጠን የለው ደም ያግዳል። ያለጥርጥር ቀጭኔዎች እኔን ሥርዓተ-መዋቅር

እንደሚያስፈልጋቸው አውቀው ያገኙት ራሳቸውን ጥላን በማድረግ እንዳልሆነ እሙን ነው። እንደዚህ አይነት ተሰጦ በአዘጋሚ ሰው ጥንድ-ሀሳብ (Evolution) መሰረት በአገጣሚና በዝግመተ-ሰው ሂደት ተገኝ ማለት ፍፁም አብደት ነው።

ቀጭኔዎች በሕይወት ለመኖር ይህ ዋና የዘውረ-ደም ስርዓተ ወደ አንጎል የሚፈሰውን ደም ለመቆጣጠር የሚያገለግለው የደም ቧንቧ ለደቂቃዎች መቋረጥ ብዙ አደጋዎችን ጨምሮ አስከ ሞት ሊያደርስ የሚችል መሆኑን መዘንጋት የለበትም። ስለዚህ ቀጭኔዎች በመሬት ላይ ለመኖር ከጀመሩበት ሰዓት አንስቶ ይህ ዋና ስርዓት አብሮዋቸው የተፈጠረ መሆኑን እንረዳለን። መጀመሪያ ያልኖረ-ነገር ከግኝቱ በኋላ ለራሱ የሚያስፈልጉ ነገሮችን እየሟላ ሄደ ለማለት በጭራሽ የማይሆን ነገር ነው። ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ቀጭኔዎች በዚህ ስርዓታቸው ብልህታቸውን ፈጣሪያቸውን ይጠቀማሉ። እሄንን ስርዓት ለህህ አብሮ ያጎናፀፋቸው መሆኑን እንረዳለን።

የአስገራሚዎቹ ጎጆ

በበረሃ ላይ ምስጢች ቤታቸውን ሲያንፁ በግንባታቸው ከመደነቅ በቀር ማንም አልረዳቸውም። ምስጢች እጅግ ረቂቅ የምህንድስና ጥበብ አላቸው። ከ5-6 ሜትር የሚደርስ ቤት ያገለሉ። የምስጢችን መጠን ከጎጆዎቸው ጋር ስናነፃፅር ምስጢች የጎጆዎቸውን ግንባታ ከ300 ጊዜ የሚተልቃቸውን ቤት ያገለሉ። የሚደንቀው ነገር ምስጢች ጎጆዎቸውን ሲያንፁ አይነ-ሰውር ናቸው።

አይነ-ሰውር በሆኑ ምስጢች የተገነባው ግዙፍ ጎጆ አይቶ የማያውቅ ሰው፡- ይህ ጎጆ የተሰራው በእሸዋ ቁልልና ክምር ነው። ብሎ ሊያምን ይችላል። ነገር ግን ጎጆዎቸውን ልብ ብለን ስናይ አስገራሚ ዲዛይን እንዳለውና ፍፁም በነርሱ አቅምና ችሎ ተገነባ ለማለት ይከብዳል።

የጎጂው ውስጣዊ መተላለፊያ! መንገዶች! ኮረዶች! አየር መስተላለፊያ ሼንቴሌሽን! እጭ መረጃ ምቹ ክፍሎች ያካተተ ግንባታ ነው።

በብዙ ሺዎች የሚቆጠሩ አይነት-ስውር ሰዎችን ስብስቦን ለቤት ግንባ የሚያገለግል ቁሳቁስ እሟልተን ብንሰጣቸውና የሚሰሩልንን ቤት ምን አይነት ቤት እንደሆነ እስከ ከምስጢቹ ጎጂ ጋር እናነፃፅር። እስከ-በት! እንዴት ምስጢች 1-2 ሴ.ሜ ብለው ሊላኩ ቻሉ? ምህንድስናውን እንዴት ሊያገኙ ቻሉ? እንዴት በሺዎች የሚቆጠሩ አይነት-ስውር ምስጢች በቅንጅትና በሀብረት እርስ በርስ ተናበው የሚደነቅ ቤት ገነቡ?

የምስጢችን ጎጂ የመጀመሪያውን የግንባታ ደረጃ ለሁለት ብንከፍለውና መልሰን ብንገጥመው። ቀድሞ የነበሩ መተላለፊያ መንገዶች በፊት እንደነበረው ይገጥማል። እንደነዚህ አይነት ተለምዶዊ ከስተት እንዴ አድርገን ነው የምንገልፀው? ከላይ ላየነው ምሳሌ የምንሰጠው ብያኔ አምላክ ሁሉንም ነፍሳት በልዩ ሁኔታና መኖር በሚቻሉበት መልክ ያመቻቸላቸው መሆኑን አናረጋግጣለን። የምስጢችን ጎጂ ብቻ ተመልክተን አምላክን ለማወቅ በቂ ምክንያት አይሆንም?

የተለያዩ ነገሮችን በመምሰል ራስን የመከላከል ብቃት

አንድ አንድ እንስሳት ራስን የመከላከያ ልዩ አስትራቴጂ አላቸው። እንዳንዶቹ በአካላቸው ልዩ መዋቀርና በተለማቸው አማካኝነት ከአካባቢያቸው ጋር ፍፁም የመመሳሰል ባህሪ አላቸው። ለጠላት በማይለይ መልኩ ወዲያውኑ የቦታውን ገፅታና ቀለም ይወርሳሉ። ይህ ቴክኒክ በክፍለ ዘመናችን ያለው የሚሊተሪ ሳይንስ እንኳን ሳይቀር ይጠቀምበታል። ጠላትን ለመዳምሰስ አካባቢን የመምሰልና ትኩረትን ስርቆ በድንገት ለመውረር የሚያገለግል የጦር ስልትም ነው። ታዲያ በዚህ ስልት ስልጠናቸውን ከጠላቶቻቸው የሚታደጉ በርካታ ፍጥረታት

በቅጽበት መንገዳቸውን ሰውረው በዙሪያቸው ካለው ቅጠል ድንጋይ እሻጭ ወዘተ...ተመሳሰለው ቁጭ ይላሉ። እነዚህ ረቂቅ ፍጥረታት እውን ይሄንን ተክኒክ ራሳቸው ሰሩት ማለት ይቻላልን ? ራሳቸውን ከጠላት ለመከላከል ዙሪያቸውን የመምሰል ችሎታ ከየት እገኙ? እነዚህን መስሎ ራስን መከላከል እጅግ የሚመስጥ ራስን ከጠላት የመከላከያ ታክቲክ በልዩ ሁኔታ በፈጣሪ የተከሸነና ፕላን የተደረገ አይመስላቸውም? መልሱን ለሀሊናቸው።

ማጠቃለያ

ያለምንም ጥያቄ ከሰው ልጅ መፈጠር የሚሻልና ሰው ፈጣሪውን ከማወቅ በላይ የሚበልጥ ነገር የለም። በዚህች አጭር መፅሀፍ ለማንሳት የተሞከረውም እኔን ወደር የሰሸ ዕድል ለሁሉም ሰብአዊ ፍጡር በተሻለ መልኩ እንዲጠቀም ለማስቻል የተደረገ ሙከራ ነው። እዚህ ለእንባቢያን እንድት ነገር ለማስታወስ ያክል፡- እንድት ግለሰብ ስለ ፍጥረተ-ዓለም ግለሰቡንም ጨምሮ መፈጠሩን ለመገንዘብ ባለ ብዙ ገጽ መፅሀፍ ወይም መረጃ እያሻውም። ገና ክፉና ደጉን መለየት ከጀመረበት ሰአት እንስቶ ማንኛውም ግለሰብ በምክንያትና በተፈጥሮው ማንም ሳያዘው የሚረዳው ገሀዳዊ ሀቅ ነው። ማንኛውም ሰው በየትኛውም ዓለም ጊዜ፣ ዘር፣ ሀብት፣ እውቀት፣ ቀለም፣ እስተሳሰብ ቢኖር እንኳ ለመረዳት የማይሳነው ተፈጥሮዋዊ ጥያቄ ነው።

በዚህ ትልቅ ምሳሌ የሚሆነን የነብዩ ኢብራሂም ታሪክ ነው ። እውነትን ለማግኘት የክፈለውን መስዕዋት። ያደረገውን ፍጥጫ ቁርአን ዘግቦት ይገኛል። ነብዩ ኢብራሂም የነበሩበት መሀበረሰብ በእውነተኛው እምላክ የማያምንና ጣኦታትን ጠርቦ የሚገዛ ህብረተሰብ ነበር። ኢብራሂምም ስለ እውነተኛው ፈጣሪ መኖር ምንም የመማር እድል አላገኘም ነበር። ነገር ግን እጅ እግሩን አጠጥፎ አልተቀመጠም። በል እንደውም ገና በሌላ ዕድሜው በምክንያት ነባራዊውን ሁኔታ በማጤን ፈጣሪውን መፈለግ ጀመረ። የለጥርጥር እምላክ እርሱን እንደፈጠረው ተረዳ። ለማያትና ምድር የርሱ ፍጥረታት መሆናቸውን በምርምር እንደረሰበት ቁርአን ታሪኩን ሲያወሳ

«ሌሊቱ በጽልመቱ በሸፈነው ጊዜ እንዲት ኮከብ አየ «ይህ ጌታዬ ነው» አለም ። (ኮከቡ) በጠለቀ ጊዜም ጠላቂዎችን አልወድም» አለ። ጨረቃንም ደምቃ ባዩ ጊዜ ፡- «ይህ ጌታዬ ነው» አለ በጠለቀች ጊዜም ፡- «ጌታዬ

ቅኑን ጎዳና ካልመራኝ መንገድ ከላቱ ለዎች እሆናለሁ» አለ። ፀሀይንም ደምቃ ባዩ ጊዜ፡- «ይህ ከሁሉም የላቀው ጌታዬ ነው» አለ። በጠለቀች ጊዜም ፡- «ወገኖቼ ሆይ እኔ እናንተ ከምታመልኩት የጠራሁ ነኝ» አለ። (13:76-78)

የነብዩ አብረሀምን ተምሳሌት ሁሉም ሰው ገቢራዊ ማድረግ ያለበት እጅግ አስፈላጊ ተሞክሮ ነው። ይሄንን አስገራሚ ስርዓትና ፕላን የማይቀበል ስነ-ምግባር የጎደለውና እብራተኛ ካልሆነ በቀር ሌላ ምን ሊባል ይችላል?

የለመንገራገር የአምላክን መኖር የሚከድ። ራሱንም ጨምሮ ከፊት ለፊቱ የተጋረጠውን አያሌ ምልክት ሽምጥጥ አድርጎ የካደና ለፈጣሪ እጅ ያልሰጠ ምክኒያታዊ አመለካከቱ የተከላሸ ከንቱ ኪሳራ ላይ ያለ ሰው ነው። ቁርአን እንደሚከተለው እውስቶታል።

«መገረም ካለብህ ከምንም ነገር በላይ እጅግ የሚያስገርመው (ከሐዲያን) «አፈር ከሆንን በኃላ እንዳ አዲስ እንፈጠራለን?» ማለታቸው ነው። እነዚህ (ይህን ያሉት) ከጌታቸው የካዱት ናቸው። እነርሱ በእርግጥም ከአንገቶቻቸው። እነርሱ በእርግጥም የአላት ለዎች ናቸው። ከውስጧ ዝንተ ዓለም ይኖራሉ» (ቁርአን 13:5)

ምዚህች መጽሀፍ የተነሱ አንኳር ሀላቦች ህይወትዎን መስመር ለማስያዝ ከማንኛውም ነገር የተሻሉ እድሎች ናቸው። ምናልባትም በዚህ መሰረታዊ እጅንዳ ብዙ ወደ ኃላ ቀርተው ሊሆን ይችላል። እሊያም ከዚህ በፊት አንደዚህ አይነት አመለካከት ላይኖሮ ይችል ይሆናል። እሁን በዚህ እድል ተጠቀሙበት። ለአምላክም እውቅና በመስጠት ላይ እርግጠኛ ይሁኑ። እርሱም እርሶንም የፈጠረ ነው። ከምንም በፊት አስቸኳይ ነገር ስለሆነ በዚህ ላይ በርቱ። ምን ያክል ለህይወቱ ዋስ እንደሆነ አስቡ። በዚህች ዓለም ሊኖሩ ልዩ በሆነ ሁኔታ እያንዳንዱ ዝርዝር ነገር በብልህነት ፕላን ተደርጎሉታል። በዚህ ሂደት ውስጥ ምንም ድርሻ አልነበሮትም። ይሄንን ሁሉ ትዕይንት እንድ ቀን አይኖን ከፍተው ወሰን በሌለው ፀጋ

ውስጥ ተከበው ራሱን አገኙት። የማየት፣ የመስማትና የመረዳት ፀጋ እምላክ ለርሶ የዋለሉ ወሰን የለሽ ፀጋ መሆኑን ይነገርታል።

«እላህ ከናቶቻችሁ ሆደ ውስጥ ምንም ነገር የማታውቁ ሆናችሁ አወጣችሁ። ታመሰግኑትም ዘንድ መስሚያ(ጆሮ) መመልከቻ(ዓይን) እና ማሰቢያ (አዕምሮ) ለገላችሁ ።» (ቱርአን 16:78)

ጥቅሱ እንደሚያስረዳን በእጃችን ያለውን ዝርዝር ነገር፣ የምንኖርበትን ፍጥረተ-ዓለም ጨምሮ የፈጣሪ ነው። ስለዚህ ለርሱ ብቻ ሁለመናዎን ማስገዛትና እጅ መስጠት ለዋለሉ መልካም ነገር ሁሉ ክብርና ምስጋናን ሊቸሩት ይገባል። ከዚህ በተቃራኒ ከሆኑ ውጤቱ ክብር ማጣት፣ ውርደትና ቅጣትን መከናኘብ ይሆናል። ከዚህ ኪላራ እላህ ይጠብቀን። አሚን!

የእላህ ፈቃድ ሁል ጊዜም ዘውታሪ ነው። እርሱ ለመኖሩና ከምንም ነገር የበለጠ የቀረቦ መሆኑን እርግጠኛ ይሁኑ ።

እርሱም ስራዎችን ይሰሩ እርሱም ሰሚና ተመልካች ነው። እንደ ነገር እትሸሽገውም። እውቀቱ ፍጥረተ-ዓለሙን የቀደመና ያካበበ፣ በሙሉ ለርሱ ትዕዛዝ በማደር እጅ የሰጠ ነው። ስለዚህ ሁለመናዎን የርሱ እድርጉት ወደርሱ ተጠጉ ወደርሱም ይሸሹ። እርሱ ሁሉም ክርሶ ጋር ነውና!

«እምላካችን ሆይ ከጎዶሉ ባህሪያት እናጠራሃለን። እንተ ካስተማርከን ውጭ ሌላ ዕውቀት የለንም እንተ ዐዋቂ ጥበበኛ እምላክ ነህ» አሉ። (ሱረቱል አል በቀራ 32)

